

**Studie vývoje počtu dětí v mateřských, základních a
středních školách SO ORP Karviná
a vývoje obyvatel do roku 2030**

**Zpracovatel: RNDr. Milan Poledník
(červen 2019)**

Studie vývoje počtu dětí ve školách SO ORP Karviné do r. 2030

1. Úvod

Cílem studie je **zpracování prognózy vývoje počtu žáků** v mateřských, základních a středních školách v obcích SO ORP Karviná, do školního roku 2029/2030. Předložená studie navazuje na předchozí studie z roku 1999, 2003 a 2008 a 2014. Od doby jejich poslední aktualizace uplynulo cca 5 let a je možno porovnat skutečný a prognózovaný vývoj počtu žáků - viz následující tabulka.

Tab.č. 1 Očekávaný a skutečný vývoj počtu žáků v základních školách v Karviné

Školní rok	Očekávaný počet žáků „minulá studie“	Očekávaný počet žáků „předminulá studie“	Skutečný počet žáků (v závorce údaje za školy města)	Aktuální Prognóza r. 2019
1998/1999			7157	
1999/2000			7213	
2000/2001			7077	
2001/2002			6803	
2002/2003			6618	
2003/2004			6434	
2004/2005			6150	
2005/2006			6096	
2006/2007		5716	5716	
2007/2008		5370	5370	
2008/2009		5089	5022	
2009/2010		4942	4910	
2010/2011		4831	4792	
2011/2012		4715	4615	
2012/2013		4684	4537	
2013/2014		4734	4525 (4327)	
2014/2015	4512 (4258)	4741	4512 (4258)	
2015/2016	4525 (4269)	4763	4444 (4244)	
2016/2017	4508 (4253)	4799	4482 (4282)	
2017/2018	4423 (4173)	4757	4411 (4211)	
2018/2019	4341 (4095)	4737	4343 (4138)	4343 (4138)
2019/2020	4262 (4021)	4718		4221 (4021)
2020/2021	4215 (3976)			4125 (3925)
2021/2022	4102 (3870)			4018 (3818)
2022/2023	4014 (3787)			3894 (3694)
2023/2024	3905 (3684)			3791 (3591)
2024/2025	3808 (3592)			3692 (3492)
2025/2026				3586 (3386)
2026/2027				3493 (3293)
2027/2028				3446 (3246)
2028/2039				3398 (3198)
2029/2030				3344 (3144)

Výrazně – uvedena varianta se započteními ZŠ Komenského a přípravných tříd, žáků v zahraničí (cca 200 žáků).

Ze srovnání časových řad je patrné, že v minulých studiích bylo reálně uvažováno s poklesem počtu žáků, což plně potvrdil i vývoj. Skutečná rychlost poklesu byla většinou mírně vyšší než v prognózách, které byly z dlouhodobějšího pohledu mírně optimistické (zejména pak v minulosti, obvykle předpokládaly příznivější vývoj opřený zejména o novou hromadnou bytovou výstavbu ve městě, která však v Karviné dlouhodobě absentuje). **Proto vznikla potřeba aktualizace a analýzy příčin uvedeného vývoje, včetně zpřesnění prognózy s ohledem na měnící se podmínky města, obecné změny demografického klimatu i fungování systému školství.**

Příčiny vzniklých odchylek je možno hledat především v tom, že:

- Výchozí parametry prognózy byly v mezních případech nastaveny spíše mírně optimisticky, podobně jak prognózy v rámci systému územního plánování (tj. neomezuji případný rozvoj města)
- Vývoj počtu obyvatel města je méně příznivý, než bylo původně očekáváno a obecně očekáváno u demografického vývoje v celé ČR (mírné zlepšení demografického vývoje v letech 2006-2017 se projevuje v počtu narozených „omezeně“, bez kladného salda migrace by počet obyvatel ČR stagnoval, ve výhledu pak klesal).
- Existují reálná omezení prognóz, možnosti prognózy jsou především v zachycení vývojových trendů, odhalení zlomových impulsů je velmi obtížné (zejména u dopadů migrace a plodnosti žen).

Podrobnější popis stávající demografické situace s širšími vazbami je dále uveden v následujícím textu (kap. 3).

1.1. Širší demografické podmínky a jejich změny

Ve většině obcí ČR dochází v posledních cca 20 letech k výrazným změnám v demografickém vývoji, které se dotýkají v první řadě školství (posléze s určitým zpožděním i systému zdravotnictví, bydlení, sociálního a důchodového systému atd.). Obecně je vývoj v celé ČR pod tlakem „**stárnutí obyvatel**“ a **suburbanizačních procesů**, tj. stěhování obyvatel z měst do jejich atraktivního zázemí, mnohdy však i mimo vlastní region. Širší migrační procesy, odrážející změny percepce kvality bydlení, se tak stávají rozhodující pro vývoj počtu obyvatel obcí i celých regionů (zejména pak Ostravska).

Studie se soustřeďuje na zpracování prognózy vývoje počtu žáků v základních školách nově v celém SO ORP Karviná, dále i v mateřských školách.

Předložená studie vychází ze širokého zhodnocení jednotlivých faktorů ovlivňujících vývoj počtu obyvatel, **zejména pak hospodářských determinant regionu**. Částečně navazuje na dostupné podkladové materiály zpracované v minulých letech (např. v územně plánovací dokumentaci a územně analytických podkladech), ale i na dostupné demografické podklady (např. prognózu vývoje počtu obyvatel do r.2050 zpracovanou ČSÚ, širších podkladů ČSÚ).

Cílem studie je:

- Prognóza celkového vývoje počtu obyvatel, návazně počtu dětí v celém SO ORP Karviná (městě Karviné a obcích Dětmárovice, Petrovice u Karviné a Stonava) na základě hlavních vnitřních a vnějších vývojových faktorů (rozvojového potenciálu území).
- Upřesnění prognózy o dopady migrace obyvatel, která je dlouhodobě nejvýraznějším vývojovým faktorem a jejíž odhad je nejproblematictější částí každé prognózy vývoje počtu obyvatel a zejména pak dětí.
- Zhodnocení důsledků vývoje počtu dětí pro očekávanou poptávku po školských zařízeních, ve městě Karviné ve variantách.
- Navázat na předchozí prognózy a dostupné podklady.

Studie obsahuje podobně jako předchozí studie 4 aktualizované základní části:

1) Obecná část – úvod, metodický přístup

2) Analýza základních faktorů ovlivňujících vývoj počtu obyvatel (zaměstnanost a atraktivita bydlení)

3) Prognóza vývoje počtu obyvatel a její promítnutí do vývoje počtu školních žáků

- hodnotící základní faktory vývoje počtu obyvatel
- popis obecné demografické situace a širších vazeb např. v oblasti bydlení
- současné podmínky demografického rozvoje v jednotlivých obcích SO ORP Karviná tj. především věková struktura obyvatel, možnosti migrace a přirozené reprodukce obyvatel
- prognóza vývoje počtu žáků základních a mateřských škol v jednotlivých obcích SO ORP Karviná

4) Závěry – shrnutí možností dalšího vývoje počtu obyvatel a počtu žáků v obcích SO ORP Karviná do roku 2029/2030

1.2. Metodický přístup

Vývoj počtu dětí v mateřských a základních školách do r.2029/2030 je modelován z výchozích podkladů – současného počtu žijících dětí ve městě ve věku do 6. let a prognózy počtu narozených dětí. Přístup k řešení prognózy vychází z obecně potvrzeného předpokladu, že nejdůležitější a nejproblematictější částí prognózy vývoje počtu obyvatel v obcích a městech je **prognóza vlivu migrace**. Přesněji řečeno salda migrace, tj. rozdílu mezi počtem přistěhovalých a vystěhovalých obyvatel z města.

Migrace obyvatel je ovlivňována několika faktory, obvykle je však nejvýznamnějším regionálním faktorem nabídka pracovních příležitostí (jejím hlavním znakem je především nezaměstnanost, úroveň mezd a struktura pracovních příležitostí). Dalšími významnými faktory jsou kvalita obytného a životního prostředí, dopravní poloha (dostupnost) sídla, vybavenost sídla (velikost jeho obslužné funkce). Proto jsou v následujícím textu všechny tyto faktory podrobně hodnoceny. Následně jsou promítnuty do prognózy migrace a dále do prognózy počtu narozených dětí (záporné saldo migrace způsobuje zejména odchod mladých lidí, rodin s dětmi).

Pomocí postupových tabulek je modelován počet dětí v jednotlivých ročnících a školách až do r.2029/2030, přitom je předpokládáno, že podíl škol na celkovém počtu dětí nastupujících do prvních tříd bude zachován na současné úrovni (v praxi u jednotlivých škol dojde jistě k významným změnám).

Závěry:

Studie navazuje na předchozí podklady a studie, které je možno hodnotit s ohledem na skutečný vývoj spíše jako mírně optimistické, avšak odpovídající skutečnosti, potvrzující dlouhodobé trendy.

Zvolený metodický přístup modelování vývoje počtu dětí v mateřských a základních školách do r.2024/2025 je odvozen ze současného počtu žijících dětí ve věku do 6. let a prognózy počtu narozených dětí (odborný odhad s přihlédnutím k struktuře žen ve městě).

Zároveň je ve studii analyzována celá řada širších faktorů a podmínek ovlivňujících vývoj počtu obyvatel a dětí v regionu Karviné (obecné demografické podmínky, migrace, zaměstnanost, systém bydlení, rozvojové možnosti jednotlivých obcí).

2. Základní faktory ovlivňující vývoj počtu obyvatel

2.1. Sídlní struktura a širší vztahy území

Sídlní struktura širšího regionu, druh a intenzita vazeb, přirozená dělba funkcí sídel do značné míry předurčují rozvoj SO ORP Karviná, spoluvytvářejí jeho sídlní (rozvojový) potenciál.

Tab. č. 2 Základní ukazatele sídlní struktury SO ORP Karviná a širší srovnání
(zdroj: Český statistický úřad, Malý lexikon obcí ČR r. 2018, vlastní výpočty)

Ukazatel	Počet			Části obcí na obec	Výměra km ²	Obyvatel		
	obcí	katastrů	části obcí			1.1.2018	na část obce	na km ²
SO ORP								
Bruntál	31	52	56	1,8	630	36 666	655	58
Frenštát pod R.	6	6	6	1,0	99	19 391	3 232	196
Frýdek-Místek	37	54	53	1,4	480	111 713	2 108	233
Frýdlant nad O.	11	15	13	1,2	317	24 727	1 902	78
Havířov	5	13	15	3,0	88	87 576	5 838	993
Karviná	4	1	16	13	106	65 010	8 814	13 235
Rýmařov	11	33	33	3,0	332	15 487	469	47
Územní jednotka								
MS kraj	300	616	623	2,1	5 430	1205886	1 936	222
ČR	6 258	13 084	15 094	2,4	78 870	10610055	703	135

Pro sídlní strukturu celého SO ORP Karviná je do značné míry determinující velmi vysoká hustota osídlení, malý počet obcí (mnohdy s rozptýlenou zástavbou) a extrémní ovlivnění osídlení antropogenními vlivy (postmontánní krajina s omezeným zastoupením lesní a zejména zemědělské krajiny, se značnou dynamikou dalšího rozvoje).

Nemalou roli z hlediska rozvojového potenciálu hraje i příhraniční poloha SO ORP, na severu a východě hraničící s Polskem. Na severozápadě s okresem (powiatem) Wodzisław a se střediskovou obcí (gminou) Godów (více než 13000 obyvatel), na severu s **městem Jastrzębie-Zdrój** (město se statusem okresu, vykazuje pokles počtu obyvatel z cca 105 tis. v r. 1991 na 90 tis. v r. 2016, je jednostranně závislé na těžbě uhlí. Na východě sousedí s obcí Zebrzydowice (12,3 tis. obyvatel, významný dopravní uzel).

V SO ORP Karviná se na nižší stabilitě osídlení podepisuje zejména celá řada sociodemografických faktorů – navazující na dlouhodobě vysokou míru nezaměstnanosti, ale i problémy s transformací průmyslových podniků v regionu, zejména s útlumem těžby uhlí po r. 2010.

V rámci Politiky územního rozvoje (MMR, r. 2008) je SO ORP Karviná zahrnuta do specifické oblasti SOB 4 Karvinsko a Metropolitní rozvojové oblasti OB2 Ostrava (vymezení upraveno v rámci aktualizace č.1). Dlouhodobé problémy hospodářského pilíře potvrzuje, že území SO ORP Karviná je zařazováno mezi hospodářsky problémové regiony podle usnesení vlády ČR č. 344/2013.

Závěry:

Obecně s ohledem na stav území je nutno považovat za základní problémy SO ORP Karviná (Ostravska) dlouhodobě nepříznivý stav hospodářského pilíře řešeného území a navazující problémy v oblasti soudržnosti obyvatel území. Situace se v posledních letech zlepšila jen mírně, otázkou je udržení pozitivních trendů (ohrožení v případě makroekonomické krize, pádu cen uhlí apod.).

Posílení zejména hospodářského pilíře je tak zásadním předpokladem udržitelného rozvoje území, zejména z delšího hlediska (budoucích generací). Posílení hospodářského pilíře je nutno hledat především v širším regionu pohybu za prací. **Podobně i zlepšení negativního stavu pilíře životního prostředí je z nemalé části determinováno regionálně (v příhraničních vazbách na Polsko).**

2.1. Hospodářské podmínky území – hlavní rozvojový faktor regionu

Hospodářské podmínky území jsou u většiny obcí ČR rozhodujícím faktorem dalšího rozvoje, který se odráží zejména i ve vývoji jejich počtu obyvatel. Podmínky zaměstnanosti (tj. nabídka atraktivních pracovních příležitostí) je tak výrazným tradičním podnětem pro migraci obyvatel. Ostatní faktory – různě definované obytné podmínky území, vlastní demografické charakteristiky obyvatel, vybavenost obcí (z hlediska územního rozvoje pojmány jako soudržnost obyvatel území), či dále pak podmínky životního prostředí, jsou dominantními faktory spíše u menších skupin města a obcí (například s rozvinutou rekreační funkcí – příkladem mohou být například Čeladná, Malenovice). SO ORP Karviná k takovým sídlům nepatří, rozsah rekreačních funkcí je z hlediska velikosti města omezený (zejména lázeňství), výrazným problémem regionu je kvalita a vnímání (percepce) životního prostředí (především ovzduší).

Hospodářské podmínky území jsou měřitelné zejména úrovní zaměstnanosti obyvatel a průměrnou výškou platů (příjmů), strukturou nabídky pracovních míst, z makroekonomického hlediska pak například úrovní hrubého domácího produktu či přidané hodnoty. Z uvedených údajů jsou v ČR v územní podrobnosti měst a obcí k dispozici pouze údaje o zaměstnanosti obyvatel, ostatní údaje jsou dostupné pouze na úrovni krajů.

Nezaměstnanost

Nejlépe dlouhodobě dostupným údajem byly údaje o míře nezaměstnanosti, dostupné z evidence ministerstva práce a sociálních věcí s měsíční periodicitou (od r. 2005 do r.2011). Od 1.3.2014 je nahradily **údaje o podílu nezaměstnaných**. Publikace dat byla v letech 2011-2014 značně míry omezena a chybí i dlouhodobé zpětné přepočty dat za menší území než okresy. Určitým nedostatkem míry nezaměstnanosti byla skutečnost, že na úrovni obcí byla vypočtena z aktuálního počtu nezaměstnaných a zastarávajícího počtu ekonomicky aktivních ze sčítání v roce 2001 po celé intercenzální období. U obcí, kde se počet obyvatel a tím i ekonomicky aktivních výrazně měnil, docházelo ke zkreslování výsledků. U města Karviné byl počet ekonomicky aktivních v r. 2001 vyšší než v následujícím období, tj. jeho použití zmenšovalo výslednou míru nezaměstnanosti. Tj. tyto údaje byly v intercenzálním období zkreslovány, přesné byly pouze v období sčítání.

„Nový“ ukazatel registrované nezaměstnanosti s názvem **podíl nezaměstnaných osob** vyjadřuje **podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15 – 64 let ze všech obyvatel ve stejném věku**. „Nový“ ukazatel je s původním ukazatelem míra nezaměstnanosti nesrovnatelný, je však jednoznačně kvalitnějším ukazatelem s lepší srovnatelností i na úrovni EU (jeho zavedení je v souladu s požadavky Eurostatu, směrnice EU). Z následující tabulky je patrné, že nově používaný ukazatel podílu nezaměstnanosti je pro stejný počet nezaměstnaných výrazně nižší, než v minulosti používaná míra nezaměstnanosti. Při posuzování dlouhodobé vývoje úrovně nezaměstnanosti je potřeba toto „optické“ zmenšení přiměřeně vnímat.

Tab. č. 3 Srovnání ukazatelů nezaměstnanosti v době sčítání (SLDB) v r. 2011 podle nové a staré metodiky (zdroj: ČSÚ, SLDB, vlastní výpočty)

	Obyvatel 15 - 64 let	Ekonomicky aktivní	Nezaměstna ní	% podíl nezaměstna ných	% míra nezaměstna nosti
ČR	7 267 169	5 080 573	499 859	6,9%	9,8%
MSK	839 584	575 689	71 388	8,5%	12,4%
okres Karviná	178 429	120 387	18 300	10,3%	15,2%
SO ORP Karviná	47 014	30 982	5 254	11,2%	17,0%
Karviná	38 961	25 621	4 575	11,7%	17,9%
Dětmarovice	2848	1972	226	7,9%	11,5%
Petrovice u Karviné	4016	2654	374	9,3%	14,1%
Stonava	1189	735	79	6,6%	10,7%

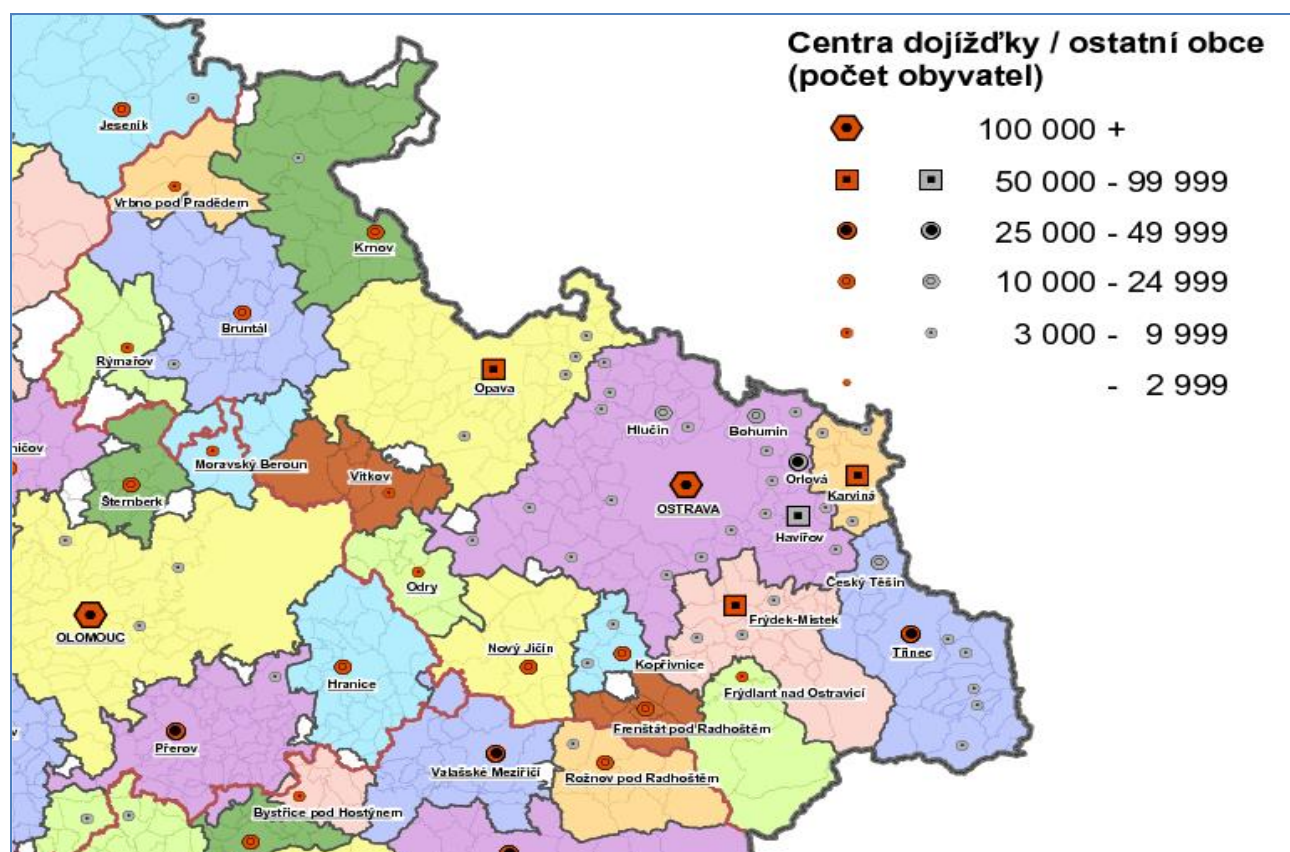
Z dlouhodobého hlediska vývoje nezaměstnanosti a ve srovnání s průměry ČR, ale i Moravskoslezského kraje je patrné, že postavení SO ORP Karviná je negativní. Situace v ostatních obcích SO ORP mimo Karvinou, byla výrazně lepší, avšak i zde pod průměrem ČR. Nejlepší je situace ve Stonavě a Dětmovicích (pod průměrem MS kraje).

Tab. č. 4 Nezaměstnanost SO ORP Karviná v době sčítání v r. 2001 a v r. 2011

územní jednotka	Nezaměstnanost			
	SLDB 2001		SLDB 2011	
	abs.	míra v %	abs.	míra v %
ČR	486 937	9,30%	499 859	9,80%
SO ORP Karviná	7 160	19,5%	5 254	17,0%

Regionální nezaměstnanost

Při posuzování vlivu nezaměstnanosti na rozvoj města je nezbytné posuzovat i provázanost města s okolím – regionem pohybu za prací. Údaje o pohybu za prací – vyjížděce a dojížděce jsou k dispozici pouze v rámci sčítání. Vymezení regionu pohybu za prací – města Karviné přináší následující schéma (zdroj: ČSÚ).

Města jsou obvykle výrazným zdrojem pracovních příležitosti i pro své okolí, vykazují pak kladné saldo pohybu za prací. Zhoršující pozice SO ORP jako celku a města Karviné je patrná z následující tabulky - poklesu salda pohybu za prací v období 2001 až 2011.

Tab. č. 4 Saldo pohybu za prací (zdroj: ČSÚ, SLDB)

	Počet	Vyjíždějící (denně)	Dojíždějících (denně)	Saldo pohybu za prací (denní)	
	obyvatel	mimo obec	do obce		
Název obce	2011	2011	2011	2011	2001
ČR	10 436 560	1137176	X		
SO ORP Karviná	68 024	6 796	8 642	1 846	7 448
Karviná	56897	4469	5449	980	2729

Saldo pohybu za prací u města Karviné je kladné – 980 osob, ve srovnání se sčítáním 2001 (2729 osob), však výrazně pokleslo. Podobný stav a vývoj vykazuje i celý SO ORP Karviná. Na první pohled nepříznivý vývoj je však potřeba posuzovat i s ohledem na pokles počtu obyvatel města v produktivním věku a zejména pak s ohledem na menší spolehlivost dat ve sčítání v r. 2011 (menší ochotu obyvatel deklarovat některé údaje). I přes tyto skutečnosti, se zřejmě ukazuje obecná tendence poklesu pohybu za prací (mimo obce). Tento vývoj je zřejmě generován i rostoucím podílem služeb na zaměstnanosti, otázkou jsou překážky pohybu za prací, např. vývoj hromadné dopravy či vlastní ochota k pohybu, až po stěhování se za prací.

Pro saldo migrace jsou zásadní data o relativní úrovni nezaměstnanosti, nakolik je nezaměstnanost v okrese Karviná (regionu pohybu za prací) dlouhodobě vyšší než v jiných regionech ČR.

O značném stěhování se za prací svědčí územní difference vývoje počtu obyvatel v ČR, nejrychleji rostoucí počet obyvatel vykazuje okolí Prahy s nejnižší nezaměstnaností v ČR, na druhé straně pak nejvyšší pokles vykazuje Moravskoslezský a Ústecký kraj s vysokou nezaměstnaností. Základní příčinou stěhování je evidentně nedostatek pracovních míst v rámci regionů denní dojížděky za prací. Významný vliv na zvýšení intenzity migrace má i deregulace nájemného a nastavení sociálních dávek v oblasti bydlení (viz. kapitola bydlení).

V následující tabulce je dokumentován počet zaměstnanců na 100 obyvatel v jednotlivých obcích SO ORP Karviná na základě podkladů MF ČR na konci roku 2017. Specifické postavení má obec Stonava, město Karviná je na „průměru“ ČR, ztrácí postavení výrazného zdroje pracovních míst.

Tab. č. 5 Zaměstnanost (zdroj: ČSÚ, MF ČR)

	Zaměstnanců na 100 obyvatel	Obyvatel k 1.1.2018	Výměra obce ha	Počet zaměstnanců 1.12.2017
Dětmárovice	27,0	4 227	1 375,9	339
Karviná	51,8	53 522	5 752,1	5 685
Petrovice u Karviné	20,2	5 410	2 047,2	494
Stonava	222,9	1 851	1 386,8	246
ČR	51,0	10 610 055	7 667 306,6	5 406 922

Hodnocení nezaměstnanosti je potřebné spojovat i s dlouhodobým vývojem úrovně mezd. Nepříznivou skutečností je fakt, že evidence úrovně mezd za okresy byla ČSÚ zrušena, údaje existují pouze za kraje. Okres Karviná vykazoval kolem roku 2005 průměrnou úroveň hrubých mezd z hlediska celé ČR. Situace byla odlišná ve srovnání s okresem Ostrava – který měl a zřejmě i má stále ještě poměrně příznivou úroveň mezd. Pokles relativní mzdové úrovně po r.1990 (propadání s v pořadí mezi okresy) bylo v okrese Karviná **nejvýraznější v celé ČR**. To přispívá k růstu sociálního napětí a negativní percepci ekonomického vývoje regionu – a i města Karviné. Ekonomickou a sociální realitu doplňuje poměrně nepříznivé mediální „postavení“ regionu a města. Právě **percepce – celkové vnímání vývoje a jeho perspektiv** je zásadním momentem při rozhodování o migraci obyvatel, zejména mladších – mobilnějších věkových skupin.

Propadání relativní mzdové úrovně okresu Karviná dokumentuje další tabulka, včetně srovnání s průměrem okresu Ostrava kde propadání úrovně po r.1990 bylo výrazně menší. Tento propad se v posledních letech zřejmě zastavil, avšak na podprůměrné úrovni ČR.

Tab. č. 6 Vývoj průměrné hrubé mzdy 1990-2005 (zdroj: ČSÚ)

Rok	Karviná	Ostrava	celkem ČR
1990	3827	3525	3286
1995	8698	9108	8172
2001	12485	15709	14793
2003	13967	17570	16920
2005	15942	19568	19030
Relativní úroveň			
1990	116%	107%	100%
1995	106%	111%	100%
2001	84%	106%	100%
2003	83%	104%	100%
2005	84%	103%	100%

Závěry:

Možnosti zaměstnanosti vytvářejí hlavní rámec prosperity (růstu) většiny sídel, přesněji řečeno regionů pohybu za prací. Celkové hodnocení podmínek zaměstnanosti SO ORP Karviná, koncentrace nezaměstnanosti v problémových lokalitách města Karviné, včetně vývoje úrovně mezd je dlouhodobě nepříznivé. Účinnost regionální podpory rozvoje města se ukazuje malá i přes značné úsilí, zejména města Karviné.

Velmi špatné podmínky zaměstnanosti jsou zásadním impulsem migrace obyvatel z města. K růstu pohybu za prací přispěla i deregulace nájemného v kombinaci s nastavením sociálních dávek v oblasti bydlení. Migrace je ve studii dále modelována na současné ekonomické podmínky stěhování za prací, nepravděpodobnost výrazné pozitivní změny.

2.2. Atraktivita bydlení

Pro vývoj počtu obyvatel v obcích, sídlech je dlouhodobě rozhodující široce pojatá **atraktivita bydlení**, jež je dána:

- jejich ekonomickou prosperitou (hodnocenou v rámci regionů dojížděky za prací), jak již bylo uvedeno - tato prosperita se zrcadlí především v úrovni nezaměstnanosti, dále v úrovni příjmů obyvatel a vybavenosti domácností (např. automobily, druhým bydlením)
- vlastní atraktivitou bydlení (danou velikostí sídla - obce, úrovní vybavenosti, kvalitou životního prostředí, obytného prostředí, dostupností rekreačního zázemí, kulturními tradicemi, atd.),

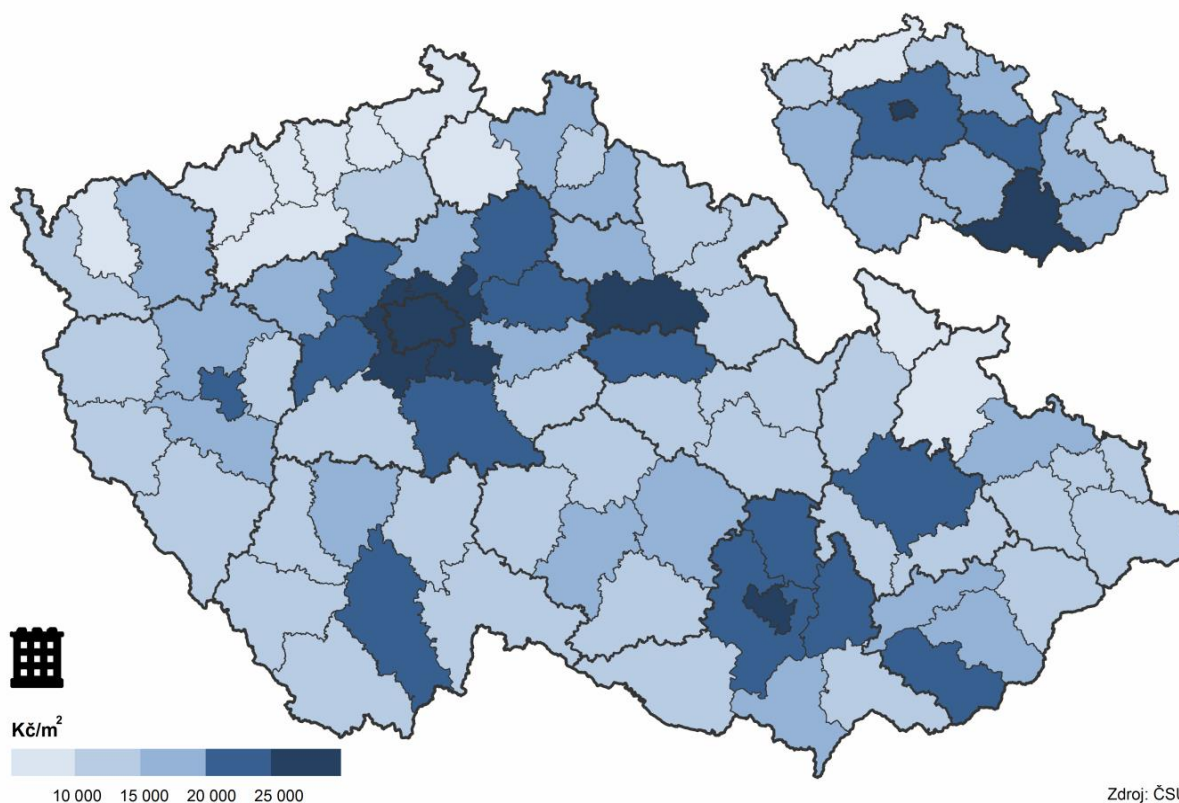
Obytnou atraktivitu je možno hodnotit různě. Velmi často se používá multikriteriální hodnocení atraktivity bydlení. Jednotlivým faktorům se obvykle expertním způsobem přisuzuje určitá váha. Protože tyto metody nejsou ustálené, jsou zatíženy značnými subjektivními faktory jednotlivých hodnotitelů. Podobně problematické je i vyhodnocování nejrozumnějších anket mezi občany, velmi často chybí srovnání s jinými městy. Anketa realizovaná v jednom městě však může přinést cenné informace zejména o diferenciaci atraktivity bydlení v rámci tohoto města, vymezení lokálních problémů, návrhů řešení.

Obytná atraktivita sídel je patrná především z obvyklých (tržních) cen bydlení – především bytů, rodinných domků a úrovně, místně obvyklého nájemného. Projevuje se bez

ohledu na rozvoj tržního prostředí (i před rokem 1989 byl rozšířen systém tzv. odstupného za přenechání bytu, úplatky za získání bytu apod., jejichž výše se územně výrazně lišila). Tržní ceny (hlasování peněženkami) přesně odrážejí preference „spotřebitelů“, obecná očekávání i stav trhu. Stav trhu bydlení je zejména ve městě Karviné výrazně poznamenán jak způsobem privatizace, tak především existencí jediného dominantního vlastníky nájemních bytů.

Z následujících dvou kartogramů je patrná územní diferenciacce ceny bytů a rodinných domů v ČR. Ceny bytů vykazují vyšší proměnlivost (rozsah cca 1 ku 10) než ceny rodinných domů (což má zejména historické příčiny v alokaci bytové výstavby na sídlištích – včetně širšího Ostravska).

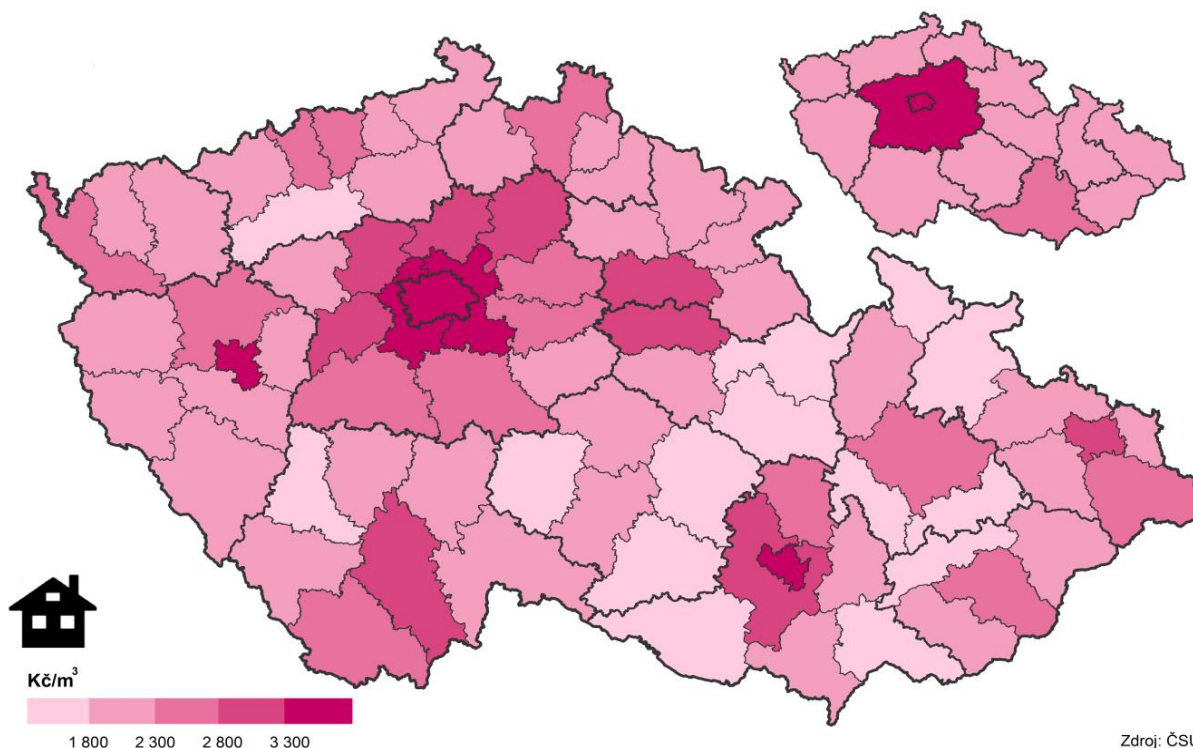
Průměrné kupní ceny bytů podle okresů a krajů v letech 2014–2016

Průměrná (obvyklá-tržní) cena staršího panelového bytu 3+1 se ve městě Karviné pohybovala kolem 460 tis.Kč (na konci r.2005), po cca 14 letech (na začátku roku 2019) dosáhla úrovně cca 850 tis. Kč (při průměru ČR cca 2,5 mil. Kč). Po roce 2008 (nástupu realitní krize) se ceny bytů snížily cca o ¼, podobně jako v ostatních regionech ČR. Prodejnost starších bytů je na úrovni cca 1/3 průměrné ceny staršího bytu v ČR a cca 30-40% nového bytu po odpočtu opotřebení. Nízká prodejnost starších bytů odráží především

nízkou koupěschopnou poptávku. Bylo již uvedeno, že hledání příčin této nízké poptávky je možné především ve vysoké nezaměstnanosti a nízké atraktivitě bydlení. Svou roli zde však hraje i očekávání dalšího vývoje, zejména hospodářská nejistota širšího regionu.

Průměrné kupní ceny rodinných domů podle okresů a krajů v letech 2014–2016

Podobně dopadne i srovnání úrovně cen bydlení s „blízkým“ zahraničím – s Polskem a Slovenskem. Např. průměrná cena srovnatelného bytu v Žilině je cca 2-3 krát vyšší než v Karvině i při nižší příjmové úrovni a srovnatelné nezaměstnanosti. Ceny bytů v Polsku (např. Bialsko Biala) jsou cca o 50% vyšší, v blízkém Jastrzembie – cca o 30% vyšší při srovnatelné nominální úrovni hrubých mezd a obecně vyšší cenové hladině v Polsku. Právě nižší ceny bydlení v Karvině (na Ostravsku) – ve vztahu k Polsku, a především ve vztahu ke Slovensku i mírně vyšší úroveň mezd (podobná nezaměstnanost), včetně komfortnější sociální sítě vytvářejí potencionální ekonomický základ migrace do města (regionu). Kulturní (jazykové) a institucionální bariéry této migrace jsou relativně malé. Navíc zde existuje silná tradice této migrace (ze Slovenska v letech 1920-1991) a z bývalé Haliče (části Polska a současné Ukrajiny) do r.1914.

Celkové modelování změn - vývoje atraktivity bydlení během období do r.2030 je podobně jako v minulosti problematické, jako neočekávaný je možné hodnotit nástup krize v roce 2008, která nakonec skončila i propadem cen uhlí, které jsou pro region

Karvinska stále zásadní faktorem celkové prosperity. Otázkou zůstává další pokles – útlum těžby uhlí po r. 2020. Se značnými nejistotami je tak možno hodnotit jednotlivé komponenty (podmínky) vytvářející atraktivitu bydlení.

Následující vývojové faktory jsou seřazeny podle odhadované významnosti.

- **Úroveň nezaměstnanosti** je v současnosti v SO ORP Karviná (zejména městě Karviné) z hlediska poměrů na severní Moravě vysoká, z hlediska ČR stále extrémní. Zásadní změna tohoto stavu je málo pravděpodobná, náznaky zlepšení jsou velmi omezené. Příčiny tohoto stavu jsou jak strukturální (pokračující závislost na těžbě uhlí), makroekonomické a regionální (malá preference postižených regionů, konkurence obcí a měst při rozvoji průmyslových zón). Město samotné má v této oblasti pouze omezené možnosti zlepšení situace, výhledově mohou přinést pozitivní impulsy především rozvoj strategických zón Moravskoslezského kraje (ve městě pak zóny Nad Barborou).
- **Atraktivita bydlení ve městě měřená ekonomickými charakteristikami je dlouhodobě podprůměrná, v posledních letech došlo k dalšímu relativnímu zhoršení. Samotná kvalita bydlení** ve městě je poměrně značná a po r.1990 se dále zlepšila (např. centrum města). Postupně se mění i náhled např. na zástavbu z 50.let, mění se i názory na posuzování životnosti a možnosti regenerace panelových domů (program regenerace sídlišť). Objektivně se zlepšila i kvalita životního prostředí, jeho percepce je však stále spíše nepříznivá. Z územního hlediska však vzniká potřeba dále rozvinout komplexní regeneraci sídlišť, zejména v části Nové Město.
- **Doprava** - představuje hlavní problém rozvoje mnohých sídel. Hodnotit je možno jak místní dopravní podmínky v sídle, tak napojení na dopravní infrastrukturu v regionálním a širším měřítku. Širší podmínky dopravy je nutno považovat za málo příznivé, závislé na napojení dálnice D47, rychlostní komunikace I/48 a výhledově i komunikace H11 (neprocházejí však územím města).

Ve výhledu **nelze očekávat zásadní změny v atraktivitě bydlení ve městě**, což potvrzuje i dlouhodobější vývoj po r. 1990. Město vykazuje řadu pozitivních záměrů (např. zapojení do projektu Zdravé město, komunitní plán, orientace na podporu cestovního ruchu-lázeňství), jeho možnosti jsou však omezené. Situaci ve vývoji počtu obyvatel může dlouhodobě zlepšit především migrace (v převažující části ze zahraničí) – tj. **vytvoření podmínek pro snížení současného záporného salda migrace.**

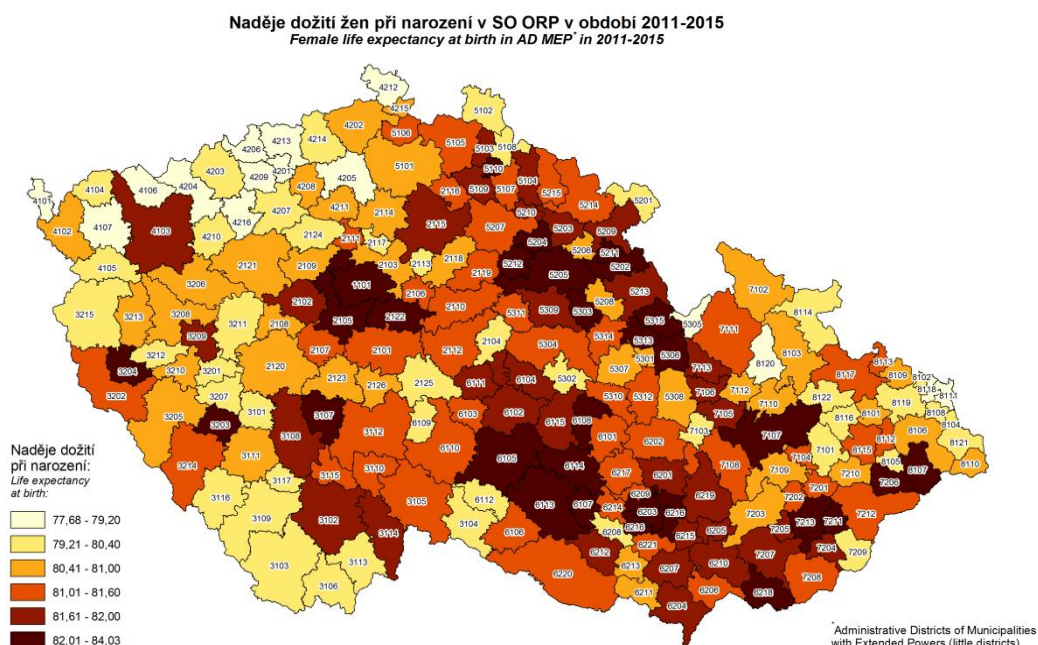
Závěry:

Celková atraktivita bydlení v SO ORP Karviná se odráží v cenách nemovitostí, zejména pak starších bytů ve městě Karviné, které tvoří většinu reálného trhu bydlení. Cenová úroveň města je z tohoto pohledu velmi nízká (ve srovnání s jinými městy v ČR jedna z nejnižších a v posledních letech se relativně propadla). Krize z r. 2008, která negativně postihla jak sektor bydlení tak zejména ekonomiku regionu a města v zásadě dosud neodezněla. Výhledy negativně ovlivňují zejména rizika ve spojení s těžbou uhlí. Regionální politika podpory regionu je v praxi velmi málo účinná.

2.3. Sociodemografická specifika regionu

Střední délka života obyvatel

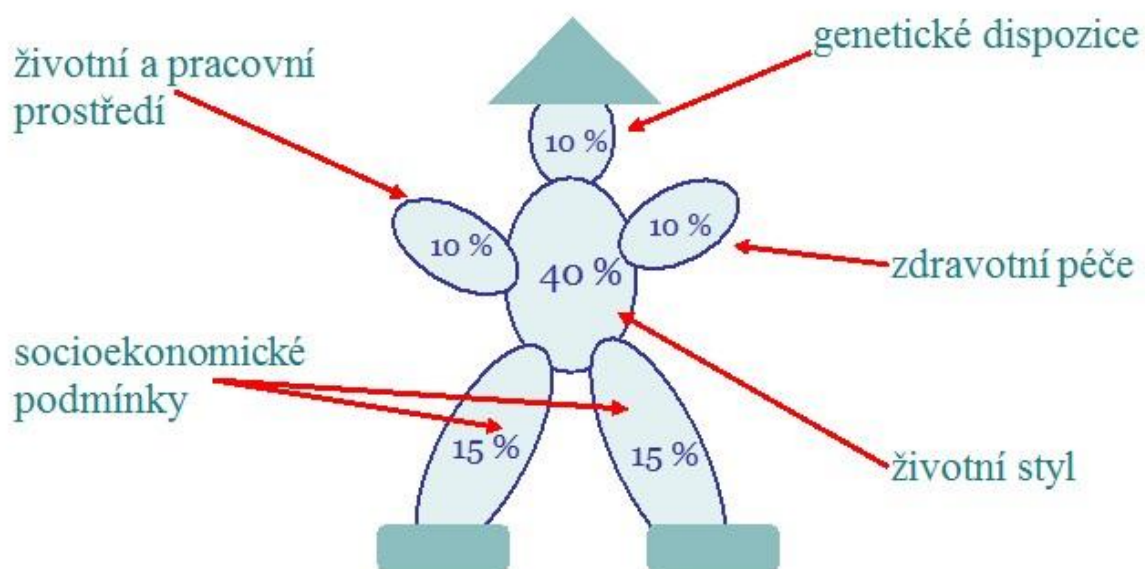
Mezi sociodemografické ukazatele (soudržnosti obyvatel), ale i nepřímé ukazatele hygieny životního prostředí může je obvykle řazen ukazatel střední délky života či přesněji naděje dožití mužů a žen, který je dostupný za správné obvody ORP. V letech 2007-2015 poskytuje srovnatelné údaje pro celou ČR. Naděje dožití (střední délka života) je ukazatel odvozovaný z úmrtnostních tabulek, vyjadřuje pravděpodobný počet let, který se dožije x letá osoba pokud se nezmění podmínky (řád) vymírání.

Velmi silnou, obecně uznávanou hypotézou je tvrzení, že průměrná délka života (naděje dožití) místních populací je ovlivněna stavem životního prostředí. Dlouhodobě se vedou diskuze o významu jednotlivých faktorů. V zásadě se uvádějí tři hlavní skupiny faktorů – **životní způsob** (zejména vlastní životospráva, stravovací zvyklosti, pracovní činnost), **zdravotní péče a genetické předpoklady** a **vliv vlastního životního prostředí** (stav krajiny). Význam životního prostředí jako faktoru je odhadován max. na 1/3, spíše však nižší

Obrázek: Determinanty zdraví

(podle podkladu Krajské hygienické stanice MS kraje)

V ČR je obecně nižší naděje dožití v severních a severozápadních Čechách, nejvyšší na jižní Moravě a ve východních Čechách. Vyšší naděje na dožití vykazují vzdělanější obyvatelé žijící v úplných rodinách a ve velkých městech (s dostupnější a kvalitnější zdravotní péčí).

Pozice SO ORP Karviná z hlediska naděje dožití obyvatel je výrazně nepříznivá, viz kartogram. Interpretace prezentovaných hodnot v kartogramu není zdaleka jednoduchá. Na první pohled se nabízí hypotéza, že nižší naděje na dožití je u SO ORP Karviná ovlivněna špatnou kvalitou životního prostředí, horší vzdělaností strukturou obyvatel (tj. vlastními specifiky chování populace), otázkou je pak i kvalita zdravotní péče.

Podíl dětí narozených mimo manželství

Výběr ukazatele postihujícího soudržnost obyvatel území – sociální situaci v rámci SO ORP je problematický. Často jsou například využívány ukazatele míry sociálních dávek. Problémem je, že se tyto transfery nastavují s ohledem na politická rozhodnutí, mění se.

Z dostupných údajů byl vybrán poněkud údaj o podílu dětí narozených mimo manželství, který se ukázal poměrně výstižným indikátorem měnící se sociálně-demografické situace ORP.

Interpretace prezentovaných hodnot podílu dětí narozených mimo manželství potvrzuje, že už **výchozí pozice SO ORP Karviná po roce 2000 byla nepříznivá** (viz srovnání s mediánem MS kraje). Vývoj do značné míry souvisí s nezaměstnaností a ekonomickou výhodností tohoto modelu partnerského soužití, zejména u nízkopříjmových skupin obyvatel. Je otázkou nakolik se tak stává standardním modelem rodinného chování po r. 2000 a co bude znamenat pro vlastní soudržnost obyvatel území (kvalitu života).

Podle ČSÚ: „Z hlediska srovnání s ostatními zeměmi byl v České republice podíl dětí narozených mimo manželství mírně nad průměrem EU27, který v roce 2011 činil 39,5 % (v ČR 41,8 %). Nejméně dětí mimo manželství se v roce 2011 narodilo v Řecku (7,4 %), i zde se však jejich zastoupení pozvolna zvyšuje. Největší zastoupení dětí narozených nevdaným ženám v zemích Evropské unie bylo v Estonsku (59,7 %), kde se v posledních deseti letech tento podíl téměř nemění. Ještě více dětí mimo manželství se rodí na Islandu, kde se ze 100 narozených dětí v roce 2011 narodilo neprovdaným ženám 65. Mezi lety 1990 a 2012 se ve všech krajích podíly dětí narozených neprovdaným ženám významně zvýšily. Od roku 1990 se pořadí okresů z hlediska podílu dětí narozených mimo manželství změnilo, ale okresy s největším zastoupením mimomanželsky narozených jsou stále prakticky tytéž.“

Tab. č. 7 Vývoj podílu dětí narozených mimo manželství ve vybraných SO ORP Moravskoslezského kraje (zdroj: ČSÚ)

	2000	2003	2005	2007	2009	2012	2015
Bohumín	27,9	33,3	42,1	41,0	47,4	53,4	56,9
Český Těšín	18,1	31,8	32,5	32,3	41,9	43	43,8
Havířov	25,7	34,7	36,4	39,6	48,2	52,8	55,9
Hlučín	14,3	20,9	22,9	25,8	29,2	35	43,8
Jablunkov	2,7	10,6	16,4	20,7	26,2	31,4	33,8
Karviná	30,2	40,2	41,5	50,8	54,6	61,9	62,9
Orlová	32,8	45,5	46,2	52,1	51,1	54,1	57,0
Ostrava	28,7	38,0	41,3	43,7	47,6	50,4	55,6
Rýmařov	38,0	45,2	50,0	56,6	59,4	64,6	74,1
Třinec	12,9	18,3	22,4	24,8	31,1	32,3	39,2
Vítkov	42,3	43,0	51,4	45,6	58,1	59,9	63,4
Medián MS kraje	22,0	32,3	35,9	38,4	44,7	46,4	49,5

3. Prognóza vývoje počtu obyvatel do roku 2030

3.1. Dlouhodobý vývoj počtu obyvatel v regionu – SO ORP Karviná

Dlouhodobý vývoj počtu obyvatel regionů (SO ORP) od prvního moderního sčítání v r. 1869 do současnosti je v ČR výrazně diferencovaný. Ostravsko v tomto dlouhodobém období od průmyslové revoluce vykázalo nejvyšší růst v celé ČR. Ten kulminoval v 80. letech minulého století. Růst byl založen na rozvoji těžby uhlí a těžkého průmyslu. Tyto rozvojové impulsy po r. 1990 pominuly a naopak se staly zdrojem restrukturalizačních problémů a značných rizik.

Tab. č. 8 SO ORP s nejvyšším růstem (poklesem) počtu obyvatel v ČR (zdroj: ČSÚ)

Hodnocené období SO ORP - ČR	Počet obyvatel			Index změny r. 1869-2011	Pořadí r. 1869-2011
výchozí rok	1869	1950	2011	r.1869=1,00	
Havířov	11 570	23 488	91 092	7,87	1
Ostrava	50 339	236 318	326 018	6,48	2
Karviná	14 199	50 392	68 024	4,79	3
Hlavní město Praha	270 389	1 057 570	1 268 796	4,69	4
Orlová	8 130	38 298	38 054	4,68	5
Plzeň	40 938	142 147	188 045	4,59	6
Králíky	19 749	8 958	8 712	0,44	205
Kraslice	31 835	13 535	13 155	0,41	206
Česká republika	7 565 463	8 896 086	10 436 560	1,38	

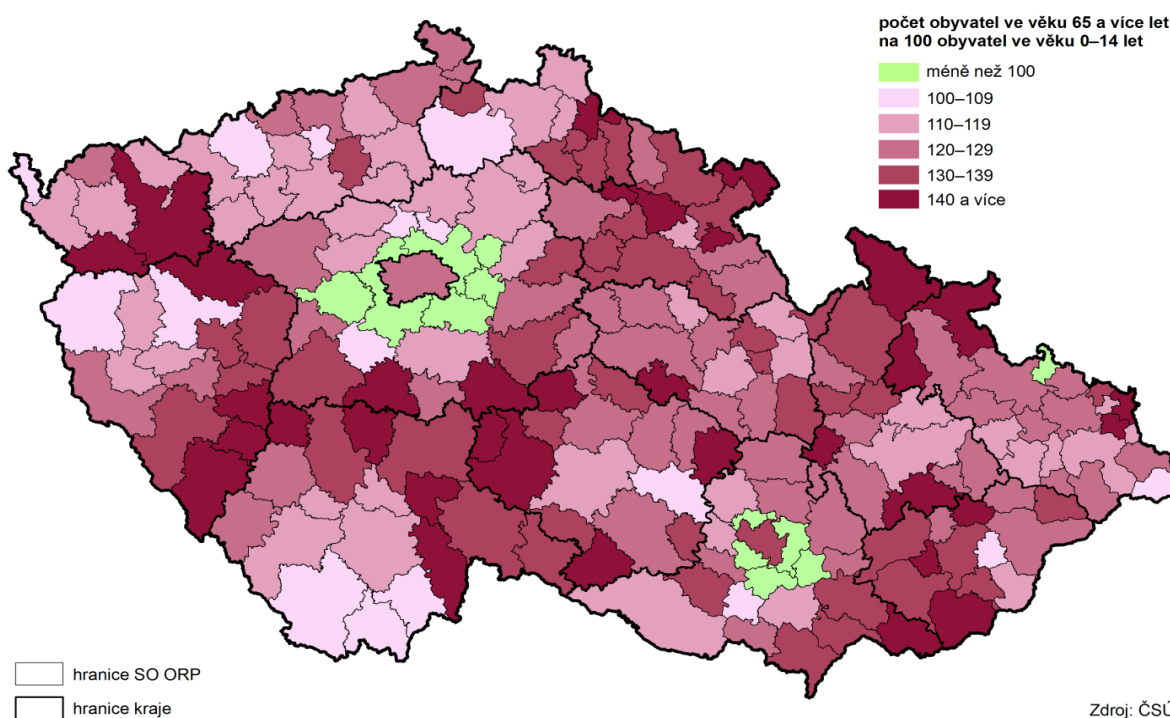
Tab. č. 9 Saldo stěhování podle správních obvodů obcí s rozšířenou působností za období 2005–2017 (na 1 000 obyvatel k 1. 7.) (zdroj: převzato z ČSÚ)

SO ORP s nejvyšším saldem		SO ORP s nejnižším saldem	
SO ORP	Saldo stěhování na 1 000 obyvatel	SO ORP	Saldo stěhování na 1 000 obyvatel
Říčany	25,6	Ostrov	-9,1
Černošice	24,0	Kaplice	-7,1
Brandýs n.L - St. Boleslav	22,7	Orlová	-6,9
Lysá nad Labem	15,8	Havířov	-6,2
Český Brod	11,9	Karviná	-6,2
Beroun	11,7	Broumov	-5,8
Šlapanice	10,7	Jeseník	-5,7
Dobříš	10,0	Rýmařov	-5,4
Frýdlant nad Ostravicí	9,2	Mariánské Lázně	-5,4
Nýřany	8,8	Kraslice	-5,2

SO ORP Karviná, ale i např. blízké SO ORP Havířov a Orlová, vykazují v období 2005-2017 extrémně vysoké ztráty obyvatel migrací ve srovnání s jinými SO ORP v ČR, což je patrné i z následující tabulky.

Nepříznivý vývoj migrace ve vybraných regionech se nakonec promítá do výrazného zhoršení věkové struktury obyvatel (viz následující kartogram) a tím následně i do zhoršení předpokladů vývoje počtu obyvatel přirozenou měnou. Příznivou věkovou strukturu obyvatel vykazují suburbanizační prstence zejména kolem Prahy a Brna. V Moravskoslezském kraji představuje „výjimku“ SO ORP Kravaře a částečně i SO ORP Jablunkov.

Index stáří ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností k 31. 12. 2017

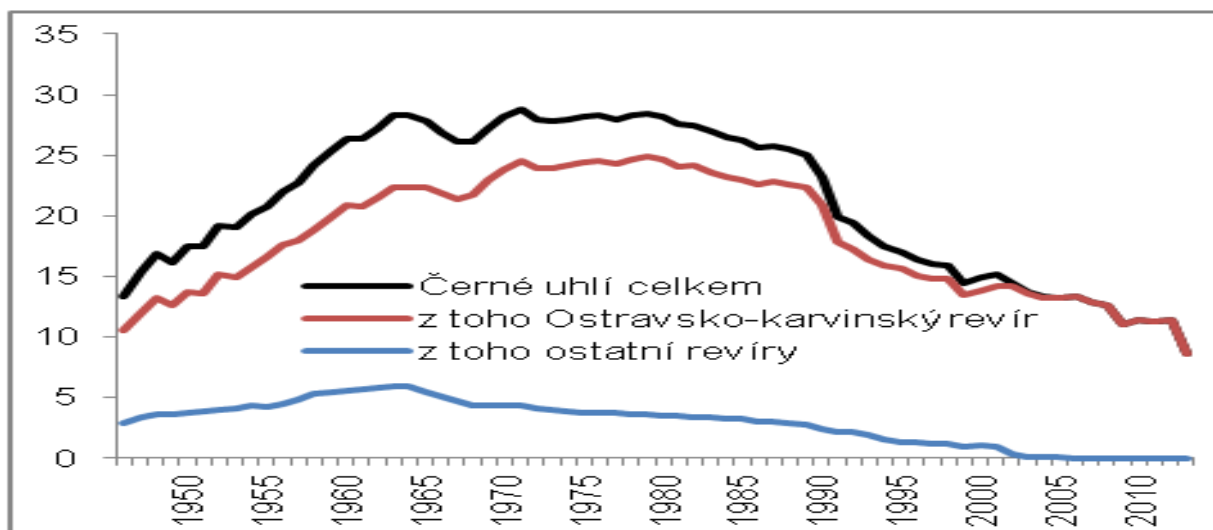

Region města Karviné je příkladem prudkého růstu počtu obyvatel v návaznosti na rozvoj těžby uhlí v 19. a 20. století. Vývoj počtu obyvatel a věkové struktury obyvatel byl nerovnoměrný. Historické město Fryštát a další části města tvořily oddělená sídla, podobně i u dalších obcí se do 20. století jednalo o samostatná sídla.

Těžba uhlí vyvolala prudký růst počtu obyvatel především v části Doly, která měla v r.1930 více než 20 000 obyvatel. V současnosti zde obytná funkce prakticky zaniká. Po r.1950 došlo k výstavbě nového města - Karviné, na místě kde nebyly předpokládány negativní důsledky těžby uhlí. Růst města kopíroval do značné míry vývoj těžby uhlí v OKR (viz. následující graf) Velká imigrace přivedla do regionu původem většinou vesnické obyvatelstvo, s pestrá národnostní strukturou (před první světovou válkou zejména z velmi chudé Haliče, po II.

světové válce především ze Slovenska). Podrobnější demografické výzkumy z minulosti dokumentují, že obyvatelstvo rychle přijalo „městský“ způsob života – zrcadlí se např. v nižší plodnosti žen. Prudký růst počtu obyvatel v Karviné i celém SO ORP skončil v období po r.1970. Vývoj počtu obyvatel od r.1869 (prvního moderního sčítání obyvatel na našem území) je patrný z přiložené tabulky.

Graf. Vývoj těžby uhlí v ČR a OKR (ČSÚ)

Pokles počtu obyvatel ve městech celé ČR (i přes poměrně značný přírůstek počtu bytů) se stává běžným jevem, zůstává pouze otázka rozdílné rychlosti tohoto poklesu v nejbližších letech. Město Karviná bylo jedním z prvních měst, kde počet obyvatel začal klesat. Dlouhodobý pokles počtu obyvatel se v posledním desetiletí obnovil prakticky ve všech městských částech Karviné (výjimku představuje pouze část Fryštát). Příčinou byl útlum státem dotované bytové výstavby ve městě už v osmdesátých letech minulého století (její přesun do Havířova a Orlové), po r. 2000 absence hromadné (komerční) bytové výstavby a nejnověji i demolice části bytového fondu. V současnosti jsou možnosti dotované bytové výstavby malé a komerční výstavba je realizována ve městech na cca 1/3 území ČR (zejména Praha a okolí).

Vývoj v posledních třiceti letech je výrazně odlišný u města Karviné a ostatních obcí SO ORP. Zejména Petrovice u Karviné a Dětmárovice vykazovaly výrazný růst počtu obyvatel, zejména vlivem poměrně značné bytové výstavby v těchto obcích (do značné míry vytvářejí suburbanizační prstenec kolem Karviné, která má plošně omezené možnosti rozvoje s ohledem na svou příhraniční polohu).

Tab. č. 10 Dlouhodobý vývoj počtu obyvatel obcí a jejich částí v SO ORP Karviná (ČSÚ, sčítání lidu) *změny územního vymezení

Obec-část	1869	1910	1921	1930	1950	1970	1980	1991	2001	2011
SO ORP celkem	14 199	40 981	46 909	51 032	50 392	90 471	88 498	77 737	75 250	68 024
Dětmarovice	1 380	3 453	3 437	4 118	3 692	4 079	3 817	3 526	3 783	3 953
Dětmarovice	1 208	3 144	3 104	3 843	3 419	3 794	3 569	3 297	3 540	3 689
Koukolná	172	309	333	275	273	285	248	229	243	264
Karviná	8 900	29 880	35 748	37 645	38 465	78 546	78 334	68 405	65 141	56 897
Doly	3 384	16 808	19 229	22 317	20 769	7 176	2 748	1 302	810	325
Fryštát	2 661	5 058	7 767	7 124	8 491	1 629	1 247	1 369	1 426	1 574
Hranice	6 459	11 192	10 044	8 999	8 152
Darkov	465	2 305	2 583	2 718	3 083	2 607	2 211	1 196	406	301
Louky	880	1 792	2 011	2 237	2 293	2 532	1 680	668	453	407
Mizerov	15 578	17 007	14 826	15 624	12 077
Nové Město	21 499	20 001	19 373	19 426	17 163
Ráj	622	1 053	1 276	1 486	1 685	19 717	21 231	18 817	17 142	16 088
Staré Město	888	2 864	2 882	1 763	2 144	1 349	1 017	810	855	810
Petrovice u K.	2 403	3 696	3 893	4 450	3 735	3 810	3 831	4 092	4 517	5 446
D. Marklovice	685	982	1 141	1 662	1 225	1 267	1 140	1 178	1 371	1 972
Petrovice u K.	903	1 444	1 522	1 594	1 397	1 399	1 507	1 752	1 993	2 169
Prstná	406	680	633	530	519	441	453	443	419	545
Závada	409	590	597	664	594	703	731	719	734	760
Stonava	1 516	3 952	3 831	4 819	4 500	4 036	2 516	1 714	1 809	1 728
Stonava	1 516	3 952	3 831	4 819	4 500	4 036	2 516	1 714	1 809	1 728

Poznámky – rozdíly v definici dat:

[1] 1869 - obyvatelstvo přítomné civilní

1880 až 1950 - obyvatelstvo přítomné

1961 až 1991 - obyvatelstvo bydlící (tj. hlášené v obci k trvalému pobytu)

2001 - obyvatelstvo bydlící (osoby s trvalým nebo dlouhodobým pobytem)

2011 – obyvatelstvo podle obvyklého bydliště

2018 počet obyvatel města podle ČSÚ (včetně cizinců)

Při porovnávání jednotlivých demografických údajů je potřeba vzít v úvahu základní skutečnost, že mezi evidencí obyvatel obcí a evidencí obyvatel (ČSÚ) existují dlouhodobé rozdíly, obvykle v řádu 1-3%, které byly předmětem zejména metodických vysvětlení ČSÚ v minulosti. Sjednocení a zlepšení evidencí je otázkou dalšího vývoje, propojování registrů i změn legislativy (viz. např. problémy evidence bydlících na radnicích měst a obcí). Z hlediska kvality prognóz mají tyto nepřesnosti malý vliv. Definitivní výsledky sčítání 2011 přinesly počty obyvatel podle deklarovaného obvyklého, nikoliv administrativního - trvalého bydliště (tj. nově podle požadavků Eurostatu). Při používání jednotlivých vstupních dat je proto nutno vždy vnímat jejich vypovídací schopnost, zdroj. Pro další bilanci bylo vycházeno z počtu obyvatel ČSÚ, poskytující jednotný podklad o věkové struktuře obyvatel (údaje obcí se mírně liší).

3.2. Vnější demografické podmínky

Pro dokreslení situace, ve kterých se SIO ORP Karviná nachází je uveden následující popis širších - vnějších demografických podmínek.

Obecné demografické podmínky ČR a regionů vytvářejí celkový rámec vývoje počtu obyvatel v jednotlivých sídlech. Obyvatelé sídel tvoří oddělené populace, jsou součástí širšího vzájemně propojeného systému, jehož chování a vývoj se vzájemně rychle ovlivňuje. Po r.1991 došlo k zásadním změnám v demografickém chování obyvatel v celé České republice, které však mají hlubší kořeny od dob demografické revoluce v 19. století. Dlouhodobý pokles porodnosti již v šedesátých letech minulého století do značné míry utlumily pronatalitní opatření „Husákova režimu“, v kombinaci s příznivou věkovou strukturou, dotovaným bydlením pak došlo k výraznému zvýšení porodnosti v sedmdesátých letech minulého století. Tato „silná“ generace však vykazuje zcela odlišné demografické chování než generace rodičů, což se projevilo i v menší porodnosti než se před 5-10 lety očekávala.

Skutečný vývoj počtu obyvatel v celé ČR je patrný z následující tabulky.

Tab. č. 11 Vývoj počtu obyvatel v ČR po r. 2001 (zdroj: ČSÚ)

Rok	Střední stav obyvatelstva	Živě narození	Zemřelí	Přirozená změna	Změna migrací	Změna celkem
2001	10 224 192	90 715	107 755	-17 040	-8 551	-25 591
2002	10 200 774	92 786	108 243	-15 457	12 290	-3 167
2003	10 201 651	93 685	111 288	-17 603	25 789	8 186
2004	10 206 923	97 664	107 177	-9 513	18 635	9 122
2005	10 234 092	102 211	107 938	-5 727	36 229	30 502
2006	10 266 646	105 831	104 441	1 390	34 720	36 110
2007	10 322 689	114 632	104 636	9 996	83 945	93 941
2008	10 429 692	119 570	104 948	14 622	71 790	86 412
2009	10 491 492	118 348	107 421	10 927	28 344	39 271
2010	10 517 247	117 153	106 844	10 309	15 648	25 957
2011	10 496 672	108 673	106 848	1 825	16 889	18 714
2012	10 509 286	108 576	108 189	387	10 293	10 680
2013	10 510 719	106 751	109 160	-2 409	-1 297	-3 706
2014	10 524 783	109 860	105 665	4 195	21 661	25 856
2015	10 542 942	110 764	111 173	-409	15 977	15 568
2016	10 565 284	112 663	107 750	4 913	20 064	24 977
2017	10 589 526	114 405	111 443	2 962	28 273	31 235
2018*	10 626 430	114 036	112 920	1 116	38 629	39 745
Průměr		107 685	107 991	-306	26 074	25 768

Z předchozí tabulky je patrný **zásadní význam migrace (jejího kladného salda) pro vývoj celkového počtu obyvatel ČR** (v posledních cca 20 letech přišlo do ČR více než 5% obyvatel (většinou z kulturně blízkých zemí – Slovensko, Ukrajina).

Hlavní vývojovou změnou po r. 1990 je doposud největší **propad počtu narozených dětí** v celé historii ČR. Míry plodnosti a reprodukce klesly hluboko pod hladinu zabezpečující prostou reprodukci obyvatel. Úhrnná plodnost (průměrný počet živě narozených dětí jedné ženě) rychle klesla pod západoevropský průměr. V r.1997 poklesla v ČR pod hodnotu 1,2, do r. 2017 mírně stoupala až na hodnotu 1,69.

Pokles počtu narozených nastal ve všech transformujících se ekonomikách. Nejhlubší byl v bývalé NDR – tzv. východních zemích SRN. Z následující tabulky jsou patrné i výrazné poklesy čisté míry reprodukce v okolních zemích – např. zejména neočekávaně v Polsku a Slovensku, kde se úhrnná plodnost v osmdesátých letech minulého století pohybovala kolem hodnoty 2 (zajišťovala prostou reprodukci, tyto země navíc vykazují záporné migrační saldo – mladí lidé z nich po r. 1990 odcházeli masivně za prací do ciziny).

Následující tabulka obsahuje i údaje o kojenecké úmrtnosti, dokumentuje její výrazné snížení a velmi nízkou úroveň (nižší než např. v Rakousku nebo Německu) v r. 2010 a 2012. Velmi **nízká intenzita kojenecké úmrtnosti v ČR** potvrzuje zejména dobrý kvalitativní stav zdravotnictví (do úmrtnosti dětí se pouze omezeně promítá životní způsob rodičů či faktor životního prostředí).

Tab. č. 12 Vývoj vybraných demografických ukazatelů v jednotlivých evropských zemích (zdroj:ČSÚ)

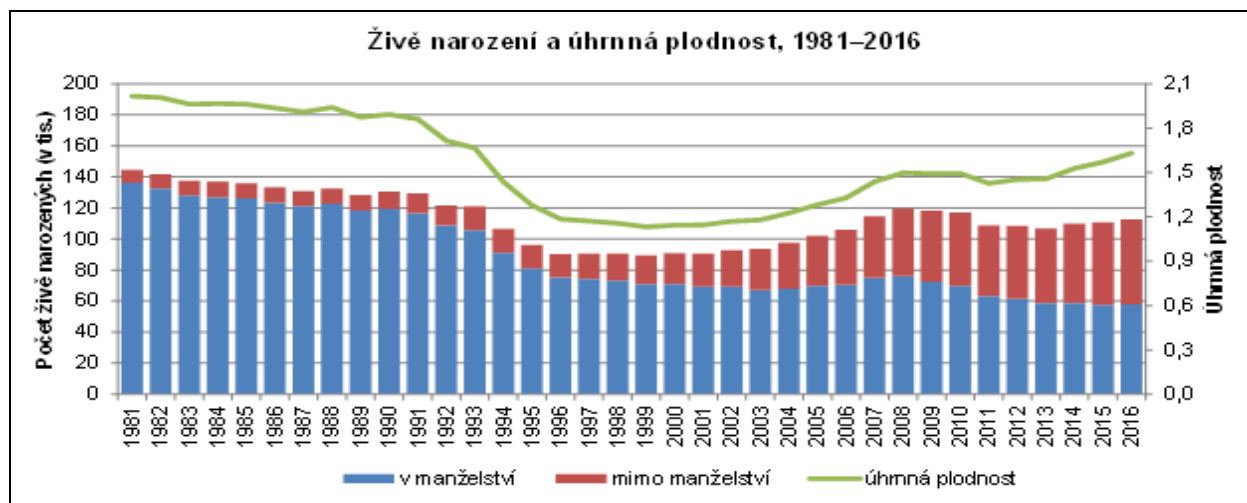
Země	Kojenecká úmrtnost, ‰				Úhrnná plodnost			
	1995	2005	2010	2012	1995	2010	2012	2014
Bulharsko	14,80	10,40	9,40	7,80	1,23	1,57	1,50	1,53
Česká republika	7,70	3,40	2,70	2,60	1,28	1,51	1,45	1,53
Dánsko	5,10	4,40	3,40	3,40	1,80	1,87	1,73	1,69
Německo	5,30	3,90	3,40	3,40	.	1,39	1,38	1,47
Polsko	13,60	6,40	5,00	4,60	1,62	1,38	1,30	1,32
Portugalsko	7,40	3,50	2,50	3,40	1,41	1,39	1,28	1,23
Rakousko	5,40	4,20	3,90	3,20	1,42	1,44	1,44	1,47
Rumunsko	21,20	15,00	9,80	9,00	1,33	1,54	1,53	1,52
Slovensko	11,00	7,20	5,70	5,80	1,52	1,43	1,34	1,37
Slovinsko	5,50	4,10	2,50	1,60	1,29	1,57	1,58	1,58
Španělsko	5,50	3,70	3,20	3,50	1,17	1,37	1,32	1,32
Švédsko	4,10	2,40	2,50	2,60	1,73	1,98	1,91	1,88

Následující graf ukazuje nejnovější údaje o poměrně neočekávaném **růstu úhrnné plodnosti v posledních letech, tj. zlepšení „populačního klimatu“**.

Podle komentáře ČSÚ: „Úhrnná plodnost, tedy průměrný počet dětí připadající na jednu ženu při zachování věkově specifických měr plodnosti daného roku, v roce 2016 pátým

rokem v řadě meziročně vzrostla. Zvýšila se z 1,57 na 1,63 dítěte a udržela se tak nad hodnotou 1,5, která je považována za hranici „nízké“ plodnosti. Vyšší úroveň plodnosti než 1,63 z roku 2016 byla v ČR naposledy v roce 1993 (1,67). Ani tato úroveň plodnosti však v dlouhodobém pohledu nezajišťuje prostou reprodukci populace; k té by byla potřeba plodnost minimálně ve výši 2,1 dítěte na jednu ženu (v ČR naposledy v roce 1980).“

Graf. č. 1 Struktura a vývoj plodnosti v ČR (zdroj:převzato z ČSÚ)

Populační klima České republiky se zásadně změnilo, byl opuštěn model rodiny se dvěma dětmi a prakticky se stále výrazněji prosazuje model rodiny s jedním dítětem. Roste počet bezdětných manželských párů a jednočlenných domácností (což výrazně souvisí s bydlením, generuje i potřebu bytů v případě stagnace počtu obyvatel). V mnoha západoevropských městech tvoří právě jednočlenné domácnosti až 50% z celkového počtu domácností. Vývoj v ČR se ubírá také tímto směrem. Obecná transformace tradiční rodiny vyvolaná změnami postavení žen a mužů, umocněná plošnými sociálními systémy je skutečností. Tradiční mocenská, ekonomická a širší sociální motivace k výchově dětí ustoupila novým oblastem lidské seberealizace, percepce (vnímání) hodnot. Vývoj nelze přičítat jednoduchým ekonomickým faktorům. Obecně platilo i před rokem 1990, že např. ženy v okrese Karviná (ve srovnání s jinými okresy v rodinách s nadprůměrnými příjmy a relativně méně zaměstnané) vykazovaly nižší plodnost. Ekonomická opatření (včetně např. výstavby bytů pro mladé rodiny) mohou přinést krátkodobé zvýšení porodnosti, v dlouhodobém horizontu však přinášejí spíše škody (viz. zásadní vychýlení věkové struktury ze 70. let minulého století jako důsledek pronatalitních opatření). Neřeší však základní příčiny nízké porodnosti – vyplývající především z přijímané hodnotové stupnice,

dominantních preferencí obyvatel. Děti jako kladnou "hodnotu" vytlačují jiné hodnoty - volný čas, spotřeba, nižší zodpovědnost. V kolonce životní úroveň je nutno vnímat nejen pouze finanční náklady, ale právě i volný čas, který v současném otevřeném světě se stal mnohdy mnohem cennější (včetně navazujícího průmyslu volného času, zábavy). Zároveň výchova dětí pro mnohé rodiny nenabyla dostatečně pozitivního obsahu, percepce této hodnoty je nízká, podmínky výchovy jsou mnohdy komplikovány nepromyšlenými zásahy státu.

V současnosti nastal v ČR přesun z těžiště plodnosti ze skupiny 20-24 let do skupiny 25-29 let, tak jak je tomu v západoevropských zemích, zároveň i výrazně roste podíl dětí narozených mimo manželství.

Tab. č. 13 Vývoj vybraných demografických ukazatelů v ČR (zdroj:ČSÚ)

ukazatel – rok	1987	1991	1995	2000	2004	2010	2013	2017
úhrnná plodnost	1,91	1,86	1,28	1,14	1,23	1,49	1,46	1,69
průměrný věk matek	24,7	24,7	25,8	27,2	28,3	29,6	29,9	30,0
průměrný věk matek při narození prvního dítěte	22,4	22,4	23,3	24,9	26,3	27,6	28,1	28,2
úhrnná potratovost	1,52	1,50	0,66	0,63	0,55	0,51	0,52	0,51
naděje dožití – muži	-	68,2	69,7	71,6	72,6	74,4	75,2	76,0
naděje dožití – ženy	-	75,7	76,6	78,3	79,0	80,6	81,1	81,8

Príznivý vývoj zaznamenala úmrtnost (naděje dožití vyššího věku), která však od šedesátých let minulého století stagnovala a u mužů středních věkových kategorií se dokonce zvyšovala. Zlepšení zdaleka neznamena, že by mohlo brzy dojít k dosažení úrovně v západoevropských zemích. Vzhledem k roku 1990 nastalo zlepšení u mužů o cca 8 let, u žen o více než 6 let.

Po roce 1989 nastal postupně i prudký pokles sňatečnosti, hlavní jeho příčinou je odkládání sňatků do vyššího věku snoubenců. Pod vlivem poklesu sňatečnosti klesá i rozvodový potenciál a rozvody. Prohlubuje se individualizace společnosti, vzájemné odcizení jednotlivců, jehož výraznou příčinou je i vlastní způsob bydlení na sídlištích, především u velkých měst, ale i vývoj sociálního chování (pokles soudržnosti obyvatel – rodin i místních komunit).

Závěry:

Dlouhodobě dochází v ČR podobně jak v mnoha dalších vyspělých zemích k zásadním změnám v demografickém chování obyvatel, především jsou omezeny možnosti růstu počtu obyvatel přirozenou měnou, migrace je rozhodujícím faktorem demografického rozvoje ČR, regionů i měst a obcí. Mírné zlepšení úrovně porodnosti v posledních letech bylo odrazem příznivé věkové struktury žen, a pouze „malého“ zlepšení plodnosti žen. Výhledy pozitivních změn v demografickém chování jsou stále silně omezené, podobně i u zahraniční migrace je vývoj velmi obtížně predikovatelný (závislý na ekonomickém vývoji a také na migrační politice ČR)

Zásadní změny demografických podmínek po r. 1989 je nutno vzít v úvahu, otázkou však zůstává, nakolik jsou uvedené změny trvalé, jakou mají tendenci. Je pravděpodobné, že nelze očekávat zásadní zlepšení ukazatelů plodnosti – viz vývoj plodnosti v posledních letech, dosažení úrovně před rokem 1990 je nemožné.

3.3. Věková struktura obyvatel

Věková struktura obyvatel spoluvytváří základní předpoklady pro další vývoj počtu obyvatel města přirozenou měnou. Zejména vysoký podíl žen ve fertilním věku 15-45 let je podmínkou pro porodnost (vysoký počet narozených dětí). Popis stávající věkové struktury je proveden u kapitol za jednotlivé obce.

Tab. č. 14 Počet obyvatel a věková struktura – r. 2011

(zdroj: ČSÚ, SLDB 2011 – definitivní výsledky podle obvyklého bydliště, vlastní výpočty)

		Celkem obyvatel	Muži	Ženy	0-14 let	15-64 let	65+let
Karviná	počet	56 897	27 568	29 329	7 660	38 961	10 110
	%	100,0%	48,5%	51,5%	13,5%	68,5%	17,8%
Dětmarovice	počet	3953	1926	2027	515	2848	587
	%	100,0%	48,7%	51,3%	13,0%	72,0%	14,8%
Petrovice u K.	počet	5446	3007	2439	728	4016	689
	%	100,0%	55,2%	44,8%	13,4%	73,7%	12,7%
Stonava	počet	1728	888	840	253	1189	283
	%	100,0%	51,4%	48,6%	14,6%	68,8%	16,4%
Moravskoslezský kraj	počet	1 205 834	586 489	619 345	173 493	839 584	188 956
	%	100,0%	48,6%	51,4%	14,4%	69,6%	15,7%
ČR	počet	10 436 560	5 109 766	5 326 794	1 488 928	7 267 169	1 644 836
		100%	49,0%	51,0%	14,3%	69,6%	15,8%

Celkově je možno věkovou strukturu obyvatel po r. 2011 považovat za podprůměrnou – pozice SO ORP a zejména města Karviné se v posledním období výrazně zhoršuje.

Vývoj věkové struktury obyvatel města se mimo školství promítne především v oblasti sociálně zdravotní. Především sociální systém – oblasti komunitního plánování se dotkne vývoj věkové struktury města Karviné. Městu Karviné reálně hrozí, že se stane městem „starších obyvatel“. **Tento vývoj doplněný přetrváváním značné nezaměstnanosti, sociálními problémy, projevy územní segregace a možnou etnizací problémů představuje rostoucí výzvu pro město zejména v oblasti komunitního plánování.**

Závěry:

Věková struktura obyvatel SO ORP a zejména města Karviné se v posledních cca 40 letech zhoršovala. To se projevuje a dále projeví zejména v omezení počtu dětí narozených v nejbližších letech, dále v nárocích na kapacity škol (pokles) a u sociálně zdravotního systému (růst).

3.4. Systém bydlení

Předností bytového fondu v Karviné (i v SO ORP Karviná) je jeho stále poměrně příznivá věková struktura. Výstavba města Karviné proběhla především v padesátých a šedesátých letech minulého století, „stará“ zástavba, zejména v Karviné Dolech prakticky zanikla.

Tab. č. 15 Bydlení v řešeném území - včetně širšího srovnání (sčítání r. 2011)
(zdroj: ČSÚ, SLDB 2011 – definitivní výsledky podle obvyklého bydliště, vlastní výpočty)

	Obyvatel celkem	Obydlené domy	Obydlené byty	Obyvatel/byt	Bytů/Dům
Karviná	56897	3829	24302	2,34	6,35
Dětmarovice	3953	1134	1351	2,93	1,19
Petrovice u K.	5446	1249	1647	3,31	1,32
Stonava	1728	379	646	2,67	1,70
Moravskoslezský kraj	1 205 834	175 601	480 158	2,51	2,73
ČR	10436560	1800084	4104735	2,54	2,28

Odlišnosti v charakteristikách bydlení v jednotlivých obcích jsou určeny zejména druhem zástavby (poměrem počtu bytů v bytových a rodinných domech, věkovou strukturou obyvatel).

Z hlediska úrovně bydlení je celkový vývoj v ČR, SO ORP Karviná i městě příznivější než bylo po r. 1990 očekáváno. Rychleji roste především průměrná obytná plochy připadající na obyvatele, ale i rozsah druhého bydlení. Druhé bydlení (chaty, chalupy apod.) je specifickým fenoménem ČR. Podíl domácností (cca 1/4), které využívají druhé bydlení (zejména tzv. neobydlené byty a chaty) dosahuje v ČR nadprůměrné evropské (světové) úrovně. Tento proces svědčí i o majetkové polarizaci domácností a značném potenciálu z hlediska ubytovací kapacity celého systému bydlení. Vybavení druhým bydlením převažuje ve městech, v SO ORP Karviná je pod průměrem ČR.

V současnosti je obvykle rozhodujícím faktorem pro poptávku po nových bytech růst počtu domácností, nikoliv např. odpad bytů. **Je způsoben především růstem počtu domácností s 1-2 osobami (důchodci, rozvedené a samostatně žijící osoby).** Právě růst podílu domácností jednotlivců bude vyvíjet hlavní tlak na poptávku po bytech. Tento faktor způsobuje situaci, že i v případě stagnace, či mírného poklesu počtu obyvatel se počet cenových domácností zvyšuje. Podružnějšími faktory jsou obvykle i změna počtu obyvatel a tlak na pokles soužití domácností. Tyto faktory se promítají do snížení průměrné velikosti bytové domácnosti (zalidněnosti bytů).

Ani poměrně velké čisté přírůstky bytů (blíží se průměrné intenzitě bytové výstavby v ČR cca 3 byty/1000 obyvatel ročně – tj. 100-150 bytů ročně) nezaručují okamžité zastavení poklesu počtu obyvatel v městě Karviné. Pro část mladých rodin je bydlení reálně nedostupné. Na druhé straně značná část domácností v poproduktivním věku obývá „nadrozměrné“ byty.

Nová bytová výstavba zejména v Karviné vykazuje dlouhodobě nízkou intenzitu, údaje o jejím rozsahu jsou uvedeny v části 3. 7. tohoto podkladu, zaměřené na jednotlivé obce SO ORP.

Závěry:

Počet trvale obydlených bytů ve městě Karviné mírně klesá při výrazném poklesu počtu obyvatel, zejména v posledních letech. Podobný vývoj vykazují zejména města MS kraje a Ústeckého kraje. Většina potřeby nových bytů vzniká v důsledku poklesu průměrné velikosti bytových domácností, tj. růstem počtu domácností s 1-2 osobami (důchodci, rozvedené a samostatně žijící osoby). Bytová výstavba v ostatních obcích vykazuje značnou nízkou intenzitu s vysokou proměnlivostí v jednotlivých letech a je do značné míry odrazem suburbanizačních tendencí města Karviné.

3.5. Územně analytické podklady SO ORP Karviná

Hodnocení pilíře soudržnosti obyvatel (metodika Ministerstva pro místní rozvoj ČR), podklad z r. 2016, dlouhodobě vyhodnocující tři pilíře udržitelného rozvoje území (životního prostředí, hospodářský a soudržnosti obyvatel území).

Dětmarovice

Rozvíjející příměstská obec s růstem počtu obyvatel, posilující obytné a výrobní funkce. Obec má dobré předpoklady dalšího rozvoje z hlediska soudržnosti obyvatel území, stabilita osídlení je založena jak na dominantní individuální formě bydlení, tak i na tradicích společenského a spolkového života v obci.

Rozptýlená zástavba vytváří příznivé předpoklady integrace nové zástavby v širším území zvyšující urbanistickou efektivnost využití území.

Výsledné hodnocení - dobrý stav

Karviná

Město s dlouhodobým poklesem počtu obyvatel, který bude pravděpodobně pokračovat s menší intenzitou i v budoucnosti. Zejména vybraná sídliště a lokality města vykazují značné a rostoucí problémy z hlediska soudržnosti obyvatel území (části Doly a Nové Město). K obvyklým problémům měst (stárnutí a pokles počtu obyvatel) se přidružují problémy s územní segregací obyvatel, vzdělanostní strukturou.

Výsledné hodnocení - špatný stav

Petrovice u Karviné

Rychle se rozvíjející příměstská obec s výrazným růstem počtu obyvatel, posilující zejména obytné funkce a obslužné funkce. I přes národnostní specifika má obec dobré předpoklady dalšího rozvoje z hlediska soudržnosti obyvatel území. Rozptýlená zástavba vytváří příznivé předpoklady integrace nové zástavby v širším území zvyšující urbanistickou efektivnost využití území.

Výsledné hodnocení - dobrý stav

Stonava

Velmi specifická obec. Mírně rostoucí počet obyvatel, rozvoj infrastruktury na území obce přispívají k postupnému posílení soudržnosti obyvatel území, která byla v minulosti do značné míry narušená.

Výsledné hodnocení - dobrý stav

3.6. Prognóza vývoje počtu obyvatel

Prognóza vývoje počtu obyvatel v MS kraji a SO ORP Karviná

V ČR byla v minulosti zpracována řada projekcí, zejména ČSÚ. Poslední projekce ČSÚ (z roku 2018) predikuje cca do r. 2030 růst počtu obyvatel, přitom vychází z předpokladu průměrného kladného salda migrace cca 26 000 obyvatel ročně. Z následujících tabulek je zřejmé, že index stáří výrazně poroste, což však nebude způsobeno větším poklesem podílu dětí, ale zejména růstem podílu seniorů (obyvatel 65+).

Tab. č. 16 Demografická projekce ČSÚ - základní výstupy za ČR (zdroj: ČSÚ r. 2018)

Rok	2018*	2019	2020	2025	2030	2050
Podíl obyvatel ve věku (%)	10610055	10649424	10674467	10761502	10783895	10736 254
0–14	15,7	15,9	16,0	15,6	14,9	14,8
15–64	65,0	64,5	64,0	63,1	62,8	56,5
65+	19,2	19,6	20,0	21,3	22,3	28,6
Index stáří	122	123	125	137	150	193
Živě narození	112 676	110 873	108 959	99 321	93 876	103 924

Z hlediska celkového dlouhodobého potenciálu dětí v základních školách tak po poklesu do r. 2030, existuje možnost stabilizace poptávky (z hlediska průměru hodnot ČR), územní dopady však budou výrazně jiné, tj. ovlivněny místním (regionálním) vývoje počtu obyvatel. Tato skutečnost je pak zásadní pro SO ORP Karviná s jedním s nejvyšší záporným saldem migrace v přepočtu na 1000 obyvatel v ročně (viz předchozí tab. č. 9).

Starší projekce obyvatelstva v krajích ČR do roku 2050 vycházela z demografické struktury obyvatelstva jednotlivých krajů k 1. 1. 2013 (podle pohlaví a jednotek věku), která navazuje na výsledky Sčítání lidu, domů a bytů 2011. Horizontem projekce krajů je rok 2050, (1. 1. 2051). **Na rozdíl od předchozích krajských projekcí je zde uvažováno s migrací,** jejíž vliv roste s poklesem velikosti území, za které je projekce sestavena. Odhad migrace představuje obtížný úkol všech prognóz a to jak vnitřní tak vnější migrace (saldo migrace se zahraničím se po r. 1990 výrazně měnilo). Projekce ČSÚ 2013 byla zpracována komponentní metodou podle jednotek věku, a v jedné variantě. U přirozené měny obyvatel je očekáván mírný růst úrovně plodnosti (což se do určité míry naplnilo) a pokles intenzity úmrtnosti ve všech krajích ČR (pokračování příznivého trendu po r. 1990). Uvažované kladného saldo migrace za celou ČR bylo výrazně nižší než skutečnost, u MS kraje naopak mírně vyšší.

Tab. č. 17a Saldo migrace, kraje ČR (zdroj: ČSÚ, projekce r. 2013,)

	2012*	2020	2030	2040	2050
Hlavní město	3 351	505	2 810	3 972	5 311
Středočeský kraj	10 795	8 760	7 121	5 036	3 614
Jihočeský kraj	322	717	1 061	1 129	1 327
Plzeňský kraj	1 213	1 434	1 714	1 755	1 889
Karlovarský kraj	-1 187	-493	-47	236	524
Ústecký kraj	-518	73	404	494	726
Liberecký kraj	-212	318	567	643	800
Královéhradecký	-552	85	488	622	869
Pardubický kraj	47	420	847	883	1 061
Kraj Vysočina	-655	-216	239	350	573
Jihomoravský	1 707	812	1 477	1 580	1 841
Olomoucký kraj	-631	-143	393	503	752
Zlínský kraj	-737	-284	144	277	512
Moravskoslezský	-2 650	-2 371	-1 422	-1 012	-475
Celkem	10 293	9 617	15 796	16 468	19 324

* reálná data, ** odhad na základě předběžných údajů za 1. - 3. čtvrtletí roku 2013

Tab. č. 17b Očekávaný vývoj věkové struktury, kraje ČR (zdroj: ČSÚ, projekce r. 2013)

	Index stáří			Index ekonomického zatížení		
	2013*	2031	2051	2013*	2031	2051
Hlavní město Praha	129	147	165	54	65	75
Středočeský kraj	97	148	199	58	73	95
Jihočeský kraj	113	191	246	58	77	99
Plzeňský kraj	119	189	237	58	74	95
Karlovarský kraj	109	214	278	56	73	95
Ústecký kraj	101	186	255	57	72	95
Liberecký kraj	105	178	226	58	75	96
Královéhradecký kraj	121	198	250	60	77	99
Pardubický kraj	113	182	237	59	75	96
Kraj Vysočina	116	203	277	59	77	103
Jihomoravský kraj	118	183	236	58	73	95
Olomoucký kraj	117	199	264	58	75	98
Zlínský kraj	121	214	290	58	76	101
Moravskoslezský	112	201	273	57	74	98

* reálná data

Z předchozí tabulky jsou patrné očekávané dopady vývoje na věkovou strukturu a ekonomické zatížení obyvatel. Vývoj indexu stáří ukazuje, že současná stále ještě příznivá situace kraje (ve srovnání např. se sousedícím Zlínským či Olomouckým krajem, nepovede ani do roku 2050 k zásadním relativním odlišnostem ve vývoji. Ty se projeví zejména ve srovnání s Prahou a Středočeským krajem. Jestliže ze současného stavu 112 obyvatel v poproduktivním věku připadajících na 100 obyvatel v předproduktivním věku se situace výrazně změní na 273/100, pak u **indexu ekonomického zatížení** = počet osob ve věku 0-19 a 65 a více let na sto osob ve věku 20-64 let, je očekávaný vývoj relativně příznivější. Navíc všechny kraje s výjimkou Prahy budou mít v roce 2051 velmi podobný index ekonomického zatížení (s výjimkou Prahy)

Uvedená demografická projekce ČSÚ se stala základem pro prognózu vývoje počtu obyvatel na úrovni SO ORP Moravskoslezského kraje do roku 2030 (tj. v rámci běžných časových úvah vytvářející rámce zpracování územně plánovací dokumentace).

Tab. č. 18 Prognóza počtu obyvatel do r. 2030 (zdroj: vlastní výpočty, ČSÚ)

SO ORP – rok	2012	2030	Index změny r.2012=1,00	Změna počtu obyvatel
Frýdek-Místek	110532	106650	0,96	-3882
Frýdlant nad Ostravicí	23941	24585	1,03	644
Havířov	92319	81003	0,88	-11316
Karviná	69158	60515	0,88	-8643
Orlová	39091	33383	0,85	-5708
Ostrava	328323	298065	0,91	-30258
Moravskoslezský kraj	1226602	1130292	0,92	-96310

Při zpracování prognózy za SO ORP MS kraje je vycházeno ze základního rámce prognózy ČSÚ – že počet obyvatel kraje k 1.1.2030 poklesne na cca 1130 tis. ze současného stavu 1 226 tis. obyvatel, tj. v absolutním vyjádření pokles počtu obyvatel překročí 96 tis.. Zároveň bylo vycházeno z prolongace trendů v minulosti, tj. skutečného vývoje v letech 2001-2012.

S poklesem na úroveň cca 60,5 tis. obyvatel v SO ORP Karviná uvažuje i tato prognóza, viz vývoj v jednotlivých obcích.

Závěry:

Do r. 2035 neexistuje v SO ORP Karviná reálná možnost růstu počtu obyvatel, pokles je a bude způsoben vývojem ve městě Karviné (podobně jak ve většině měst ČR, zejména pak Moravskoslezského kraje). Otázkou zůstává rychlost poklesu počtu obyvatel. V minulosti tomu tak bylo, především z důvodu útlumu bytové výstavby již dávno před rokem 1990, který pokračuje až do současnosti. Po r. 2008 je patrný velmi negativní dopad hospodářské krize na další vývoj města i regionu, zlepšení hospodářských podmínek širšího regionu je klíčem ke zlepšení – stabilizaci, zejména města Karviné.

3.7. Modelování vývoje počtu žáků v základních školách

Při modelování počtu žáků základních škol byly provedeny následující kroky:

- 1. Bylo provedeno komplexní zhodnocení rozvojového potenciálu pro dané obce SO ORP a v návaznosti stanovena reálná varianta vývoje počtu obyvatel do r. 2030.**
- 2. Na základě počtu skutečně narozených dětí byl vypočten počet dětí 2-6 let a počet dětí nastupujících do ZŠ.** Počet narozených po r. 2018 byl odhadnut z trendu dosavadního vývoje, dále s přihlédnutím k věkové struktuře a ostatním parametrům.
- 3. Dále byly provedeny opravy počtu dětí vlivem salda migrace** (oprava u města Karviné s očekávaným výrazným záporným saldem). Kladné saldo u Dětmovic a Petrovic u Karviné je výhledově malé.
- 4. Je provedena i oprava na kladnou bilanci města Karviné a Stonavy s okolními obcemi z důvodu dojíždění žáků z jiných obcí a naopak.**
- 5. Nakonec byly sestaveny postupové tabulky počtu žáků pro jednotlivé základní školy a jednotlivé obce jako celek.**

3.8. Prognóza vývoje v jednotlivých obcích

3.8.1 Karviná

Podrobné údaje o dlouhodobém vývoji počtu obyvatel v období let 1975-2000 v Karviné (viz následující tabulka) dokumentují zejména pokles počtu narozených dětí z úrovně cca 1500 dětí ročně, na cca 500 dětí kolem roku 2000. **Tj. počet narozených dětí ve městě Karviné klesal mnohonásobně rychleji než počet obyvatel.**

Tab. č. 19 Podrobné charakteristiky vývoj počtu obyvatel ve městě Karviné od r. 1975 do r. 2000 (zdroj: ČSÚ)

Rok	Obyvatel 31.12.	Narození	Zemřelí	Změna přirozen ou měnou	Přistěho valí	Vystěho valí	Saldo migrace	Změna celkem
1975	81 321	1 578	658	920	1 668	2 653	-985	-65
1976	81 568	1 513	697	816	1 943	2 512	-569	247
1977	81 693	1 480	656	824	1 692	2 391	-699	125
1978	80 651	1 394	711	683	1 253	2 978	-1 725	-1 042
1979	79 726	1 244	752	492	1 382	2 799	-1 417	-925
1980	79 641	1 198	768	430	2 429	2 944	-515	-85
1981	78 472	1 206	727	479	2 091	2 377	-286	193
1982	77 585	1 171	756	415	1 630	2 932	-1 302	-887
1983	77 499	1 225	767	458	1 815	2 359	-544	-86
1984	76 403	1 209	740	469	1 411	2 976	-1 565	-1 096
1985	75 272	1 292	770	522	1 240	2 893	-1 653	-1 131
1986	73 897	1 134	840	294	1 265	2 934	-1 669	-1 375
1987	72 897	1 090	751	339	1 177	2 516	-1 339	-1 000
1988	71 676	1 048	809	239	1 189	2 649	-1 460	-1 221
1989	70 235	944	904	40	1 122	2 603	-1 481	-1 441
1990	68 813	975	975	0	1 341	2 763	-1 422	-1 422
1991	67 946	920	893	27	1 562	2 176	-614	-587
1992	67 825	881	914	-33	1 730	1 818	-88	-121
1993	67 568	875	759	116	1 148	1 521	-373	-257
1994	67 412	755	762	-7	995	1 144	-149	-156
1995	67 079	722	778	-56	893	1 170	-277	-333
1996	66 823	644	705	-61	819	1 014	-195	-256
1997	66 420	599	741	-142	726	987	-261	-403
1998	66 070	597	719	-122	766	994	-228	-350
1999	65 585	604	779	-175	744	1 054	-310	-485
2000	65 019	549	727	-178	687	1 075	-388	-566

Z následující tabulky, popisující vývoj v posledních 15 letech je patrné především velké záporné saldo migrace, které gradovalo kolem roku 2010, v jednotlivých letech kolísá. Výrazně zhoršený vývoj vykazuje přirozená měna (úbytky přirozenou měnou). Počet narozených v posledních letech začíná klesat, přitom ještě kolem 2007 velmi mírně stoupl

(vlivem věkové struktury obyvatel). Zajímavé je zejména dlouhodobé srovnání města s jeho vývojem kolem roku po r. 1975 (předchozí tabulka), **změna demografické situace ve městě je zcela zásadní.**

Tab. č. 20 Podrobné charakteristiky vývoj počtu obyvatel ve městě Karviné v posledních 15 letech (zdroj: ČSÚ, vlastní výpočty)

Rok	stav 1.1.	Narození	Zemřelí	Přistěho- valí	Vystěho- valí	Přirozená měna= narození- zemřelí	Saldo migrace= přistěhovalí- vystěhovalí	Změna celkem
2004	63 677	607	760	1 018	1 075	-153	-57	-210
2005	63 467	559	677	929	893	-118	36	-82
2006	63 385	594	687	775	1 022	-93	-247	-340
2007	63 045	635	731	972	1 040	-96	-68	-164
2008	62 881	626	653	801	994	-27	-193	-220
2009	62 661	594	742	753	1 318	-148	-565	-713
2010	61 948	600	721	684	1 832	-121	-1 148	-1 269
2011	59 698	515	718	691	1 353	-203	-662	-865
2012	58 833	532	710	653	1 466	-178	-813	-991
2013	57 842	495	740	696	1 445	-245	-749	-994
2014	56 848	506	736	785	1 418	-230	-633	-863
2015	55 985	490	700	754	1 366	-210	-612	-822
2016	55 163	485	700	789	1 324	-215	-535	-750
2017	54 413	495	692	756	1 450	-197	-694	-891
2018	53 522	466	741	722	1 145	-275	-423	-698
2019	52 824							
	Průměr	547	714	785	1 276	-167	-491	-658
Oprava s ohledem na výsledky sčítání 2011 = -981 obyvatel								

Podle ÚAP SO ORP Karviná (2016):

„Možnosti změny stávajících trendů vývoje počtu obyvatel jsou omezené, prvotně vázané na změny v hospodářských podmínkách území, včetně širšího regionu. V platném územním plánu je uvažováno s poklesem na cca 60000 obyvatel do roku 2020, prognóza je z dnešního pohledu optimistická, nadhodnocená, prvotně zejména vzhledem k předpokladu nové bytové výstavby. Významnou korekci směrem dolů představuje i oprava časové řady s ohledem na sčítání 2011. Do roku 2020 počet obyvatel města poklesne pod 55 tis. a dále bude klesat s výhledem poklesu pod 50 tis. obyvatel do r. 2030.“
Počet obyvatel města poklesnul pod 55 tis. již v roce 2017. Územní plán je možno hodnotit jako optimistický

Vývoj počtu obyvatel města je možno porovnat i s bytovou výstavbou, s ohledem na její velmi nízkou intenzitu je tato závislost minimální. Pro stagnaci počtu obyvatel by na území města muselo být dlouhodobě dokončováno 120-140 bytů ročně. Hromadní investoři na území města byty prakticky nestaví.

Tab. č. 21 Bytová výstavba v dlouhodobém vývoji (zdroj: ČSÚ)

Rok	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Dokončené byty	30	30	29	35	39	35	24	63	11	8	10
Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Dokončené byty	15	15	8	73	35	24	31	23	64	67	31

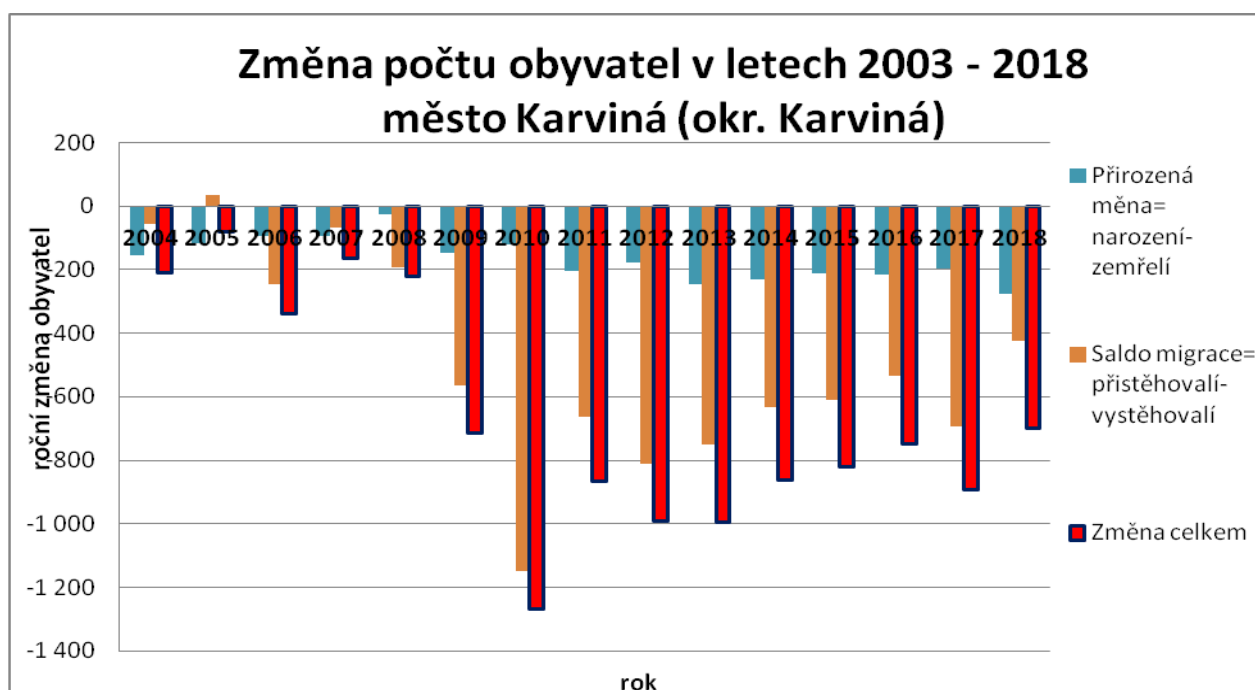
Z následující tabulky (navazující na bilance z územního plánu, předpokládající pokles počtu obyvatel města na 50 500 obyvatel do roku 2025) je patrné, že pokles může být i výraznější, pokud se nezmírní intenzita poklesu v jednotlivých letech. V návaznosti na tuto skutečnost byly testovány i dvě negativnější varianty vývoje počtu obyvatel na 48 000 a 47 000 obyvatel města.

Tabulka č. 22 Vývoj počtu obyvatel, bytů a zalidněnosti bytů ve městě Karviné

skutečnost / prognóza*							Základní prognóza
	1970	1980	1991	2001	2011	2019	2030
Obydlených bytů	23743	25171	24503	25045	24302	24676	24700
Bydlících obyvatel	78 546	78 334	68 405	65 141	56897	52 824	49000
Zalidněnost bytů obyvatel/byt	3,31	3,11	2,79	2,6	2,34	2,14	1,98
průměr ČR obyv./byt	3,18	2,94	2,77	2,69	2,54	2,42	2,30

Z předchozí tabulky je patrná i závislost mezi klesajícím počtem obyvatel a poklesem zalidněností bytů, jako obecným vývojovým trendem.

Z následujícího grafu je patrná zásadní změna demografického vývoje ve městě po r. 2008, tento značně negativní vývoj v letech 2010-2017 (po ekonomické krizi) je v Karviné výrazně delší, než v jiných městech. Trend vývoje od nejhoršího roku 2010 se pouze velmi mírně zlepšuje.

Index stáří obyvatel města Karviné se propadl pod průměrnou úroveň ČR, vývoj v letech 2013-2017 dokumentuje, že její zhoršování je výrazně rychlejší než průměr ČR. Mírným pozitivem je stagnace věkové skupiny 0-14 let na úrovni na 13%, rychlé zhoršování věkové struktury obyvatel města je způsobeno především růstem podílu seniorů.

Tab. č. 23 Počet obyvatel a věková struktura – vývoj v posledních letech

zdroj: ČSÚ, průběžná evidence, index stáří= (65+let) / (0 až 14 let*100)

Ukazatel / rok (31.12.)	2013	2014	2015	2016	2017
Počet obyvatel	56 848	55 985	55 163	54 413	53 522
Podíl obyvatel ve věku 0 - 14 let (%)	13,4	13,4	13,4	13,5	13,5
Počet obyvatel ve věku 0 - 14 let	7 615	7 512	7 400	7 353	7 238
Podíl obyvatel ve věku 65 a více let (%)	18,9	19,4	19,9	20,4	21,0
Počet obyvatel ve věku 65 a více let	10 752	10 844	10 964	11 120	11 234
Index stáří	141,2	144,4	148,2	151,2	155,2
SROVNÁNÍ PRŮMĚR ČR					
Podíl obyvatel ve věku 0 - 14 let (%)	15	15,2	15,4	15,6	15,7
Podíl obyvatel ve věku 65 a více let (%)	17,4	17,8	18,3	18,8	19,2
Index stáří	116,0	117,1	118,8	120,5	122,3

Východiska – rozvojový potenciál města Karviné:

Město má v současnosti omezený rozvojový potenciál (demografický a hospodářský), ve svém rozvoji je limitováno i z hlediska podmínek životního prostředí. **V období do r. 2030 je**

pravděpodobný další pokles počtu obyvatel na úroveň cca 49 000 obyvatel, výhledově (do r. 2035) na cca 47 000 až 45 000 obyvatel. Podmínkou je zvýšení široce pojaté atraktivity bydlení ve městě (snížení záporného salda migrace), zejména pak další posílení hospodářského pilíře a rozvinutí nové bytové výstavby).

Tab. č. 24 Vývoj počtu obyvatel v Karviné – prognóza od roku 2019

Rok	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Počet obyvatel	56 848	55 985	55 163	54 413	53 522	52 824	52 401	52 035	51 696
Živě narození	495	506	490	485	495	466	445	442	439
narozených/1000 obyvatel	8,7	9,0	8,9	8,9	9,2	8,8	8,5	8,5	8,5
Změna počtu obyvatel	-994	-863	-822	-750	-891	-698	-423	-367	-338
Redukce migrací*	446	455	441	437	446	419	401	398	395
Rok	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Počet obyvatel	51 386	51 078	50 771	50 467	50 164	49 863	49 564	49 266	48 971
Živě narození	437	434	432	429	427	424	421	419	416
narozených/1000 obyvatel	8,5	8,5	8,5	8,5	8,5	8,5	8,5	8,5	8,5
Změna počtu obyvatel	-310	-308	-306	-305	-303	-301	-299	-297	-296
Redukce migrací*	393	391	388	386	384	381	379	377	375

* s ohledem na nástup do základních škol

Prognózovaný počet narozených dětí po r. 2018 byl odhadnut z trendu dosavadního vývoje a s přihlédnutím k věkové struktuře a ostatním sociodemografickým parametrům populace města. Počet narozených dětí byl dále redukován pro nástup do škol faktorem předpokládané migrace – z města migrují zejména mladé rodiny s dětmi. Odhad vlivu migrace je nejproblematictější parametrem, v případě Karviné má nezanedbatelný význam. U ostatních obcí SO ORP je možno tento vliv zanedbat s ohledem na stagnaci, či mírný růst počtu obyvatel.

Dále je pro město Karvinou uvedena tabulka a graf s jednotlivými variantami dalšího vývoje – základní (uvažující s celkovým poklesem obyvatel města na cca 49 000 obyvatel do r. 2030), optimistická – uvažující spíše se změnou demografického chování, negativní a krizová (s nejvyšším očekávaným poklesem počtu dětí a poklesem počtu obyvatel města na cca 45 500 obyvatel v r. 2030). Čtyři souhrnné postupové tabulky za jednotlivé varianty a u základní varianty i postupové tabulky za jednotlivé školy jsou uvedena za závěry v příloze.

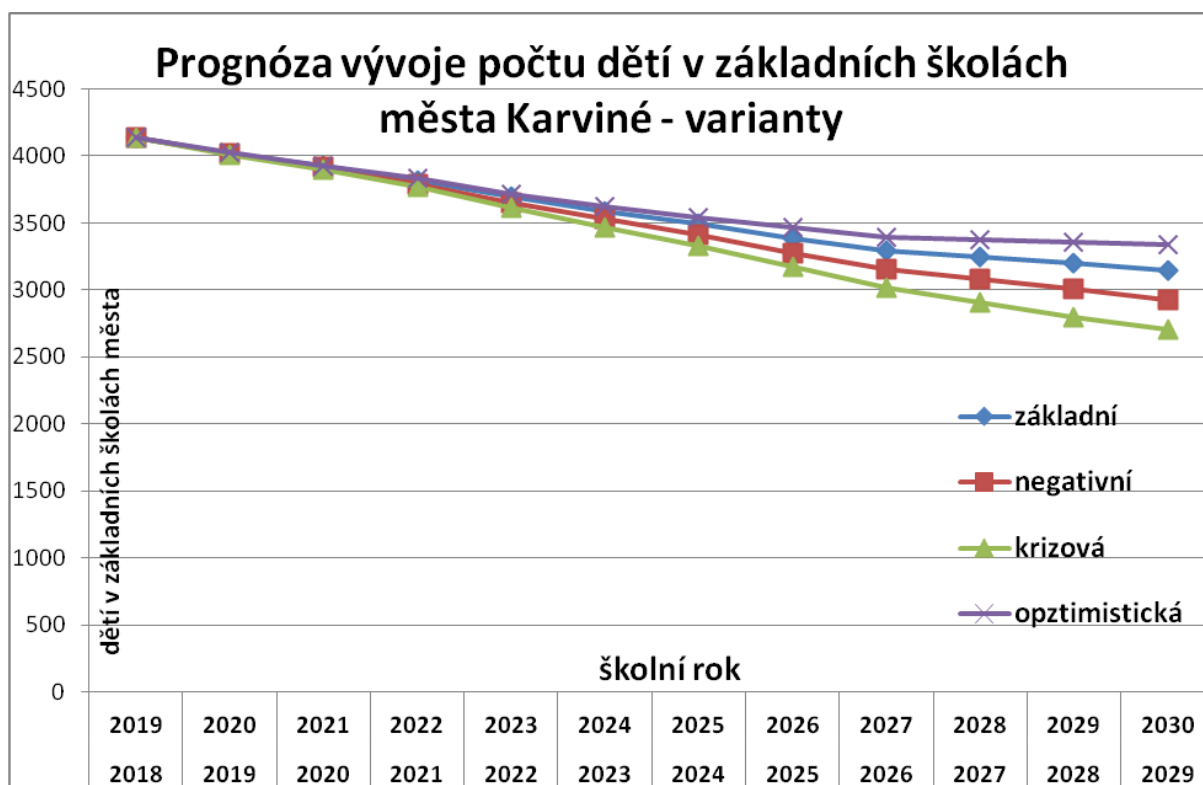
**Tab. č. 25a Prognóza vývoje počtu žáků v základních školách
Karviná celkem základní školy města – PŘEHLED VARIANT**

Varianta Školní rok		Optimistická	Základní	Negativní	Krizová
2018	2019	4138	4138	4138	4138
2019	2020	4023	4021	4018	4013
2020	2021	3931	3925	3913	3899
2021	2022	3832	3818	3792	3766
2022	2023	3714	3694	3651	3610
2023	2024	3625	3591	3533	3469
2024	2025	3538	3492	3410	3327
2025	2026	3463	3386	3277	3170
2026	2027	3391	3293	3159	3018
2027	2028	3375	3246	3079	2906
2028	2029	3359	3198	3006	2801
2029	2030	3336	3144	2925	2707

**Tab. č. 25b Prognóza vývoje počtu žáků v základních školách - roční změna
Karviná celkem základní školy města – PŘEHLED VARIANT**

Varianta Školní rok		Změna počtu dětí vzhledem k předchozímu školnímu roku			
		Optimistická	Základní	Negativní	Krizová
2019	2020	4013	-117	-120	-125
2020	2021	3899	-96	-105	-114
2021	2022	3766	-107	-121	-133
2022	2023	3610	-124	-141	-156
2023	2024	3469	-103	-118	-141
2024	2025	3327	-99	-123	-142
2025	2026	3170	-106	-133	-157
2026	2027	3018	-93	-118	-152
2027	2028	2906	-47	-80	-112
2028	2029	2801	-48	-73	-105
2029	2030	2707	-54	-81	-94

Graf č. 1

Závěr – děti v základních školách:

Počet dětí v základních školách města Karviné bude postupně klesat ze současné úrovně 4150 dětí na cca 3150 dětí do školního roku 2029/2030 (v bilanci není započtena základní škola Komenského – cca 150 dětí). Rychlost poklesu určuje zejména pokles počtu obyvatel města vyvolaný vysokým záporným migračním saldem, stěhováním mladých rodin z města. Krizová varianta je málo pravděpodobná, optimistická není vázána na výrazně mírnější pokles počtu obyvatel, ale spíše na změny místní populace.

Závěr – děti v mateřských školách:

Počet dětí ve věku 2-6 let bude do roku 2030 v Karviné klesat. Počet dětí v MŠ bude následovat tento vývoj, ze současného stavu cca 1370 dětí v MŠ města poklesne o cca 200 dětí. V bilanci není započtena mateřská škola Klíček, Karviná Hranice – cca 50 dětí). Vedlejším faktorem poptávky může být zejména vývoj zaměstnanosti žen a navazující zájem o umístění dětí do MŠ, či obtížně predikovatelné faktory v nastavení školského a sociálního systému (obecně zejména dopady pronatalitní politiky).

Tab. 26 Vývoj počtu dětí a potřeby kapacit MŠ v Karviné – prognóza od roku 2019

Rok	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Počet dětí v MŠ			1 437	1 390	1 349	1 387	1 371	1 301	1 273
Počet dětí 2-6 let			2 189	2 161	2 125	2 098	2 044	2 001	1 959
Podíl dětí v MŠ na počtu dětí 2-6 let			65,6%	64,3%	63,5%	66,1%	67,1%	65,0%	65,0%
Podíl dětí 0-14 let na počtu obyvatel	13,4%	13,4%	13,4%	13,5%	13,5%	13,4%	13,3%	13,2%	13,1%
Počet obyvatel 0-14 let v obci	7615	7512	7400	7353	7238	7091	6982	6881	6784
Rok	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Počet dětí v MŠ	1 239	1 221	1 212	1 204	1 197	1 190	1 182	1 175	1 167
Počet dětí 2-6 let	1 906	1 878	1 865	1 853	1 842	1 830	1 818	1 807	1 796
Podíl dětí v MŠ na počtu dětí 2-6 let	65,0%	65,0%	65,0%	65,0%	65,0%	65,0%	65,0%	65,0%	65,0%
Podíl dětí 0-14 let na počtu obyvatel	13,0%	12,8%	12,7%	12,5%	12,4%	12,2%	12,0%	11,8%	11,6%
Počet obyvatel 0-14 let v obci	6667	6550	6434	6320	6207	6095	5959	5825	5692

3.8.2 Dětmorovice

V aktuálním územním plánu bylo předpokládáno dosažení počtu cca 4200 obyvatel v r. 2025 (bilance z roku 2011), skutečný vývoj je příznivější, příčiny je možno najít v silnějších suburbanizačních tlacích (zájmu o novou bytovou výstavbu v obci, ale i dostatečné nabídce stavebních pozemků). Územní plán by měl být z tohoto hlediska aktualizován na reálnou bilanci vývoje počtu obyvatel a bytů (např. v rámci prováděných změn územního plánu).

Pro vývoj počtu obyvatel v obci Dětmorovice byly rozhodující následující skutečnosti:

Pozitivní faktory:

- Příměstská poloha u měst Orlová a Karviná, poměrně dobrá dopravní dostupnost obce.
- Už v 19. století docházelo v řešeném území k rychlému růstu počtu obyvatel v návaznosti na industrializaci regionu, důsledky druhé světové války přinesly pouze menší pokles počtu obyvatel.
- Lokalizace velké tepelné elektrárny v obci.
- Pomalu rostoucí podíl dětí, mírně pod průměrem ČR.

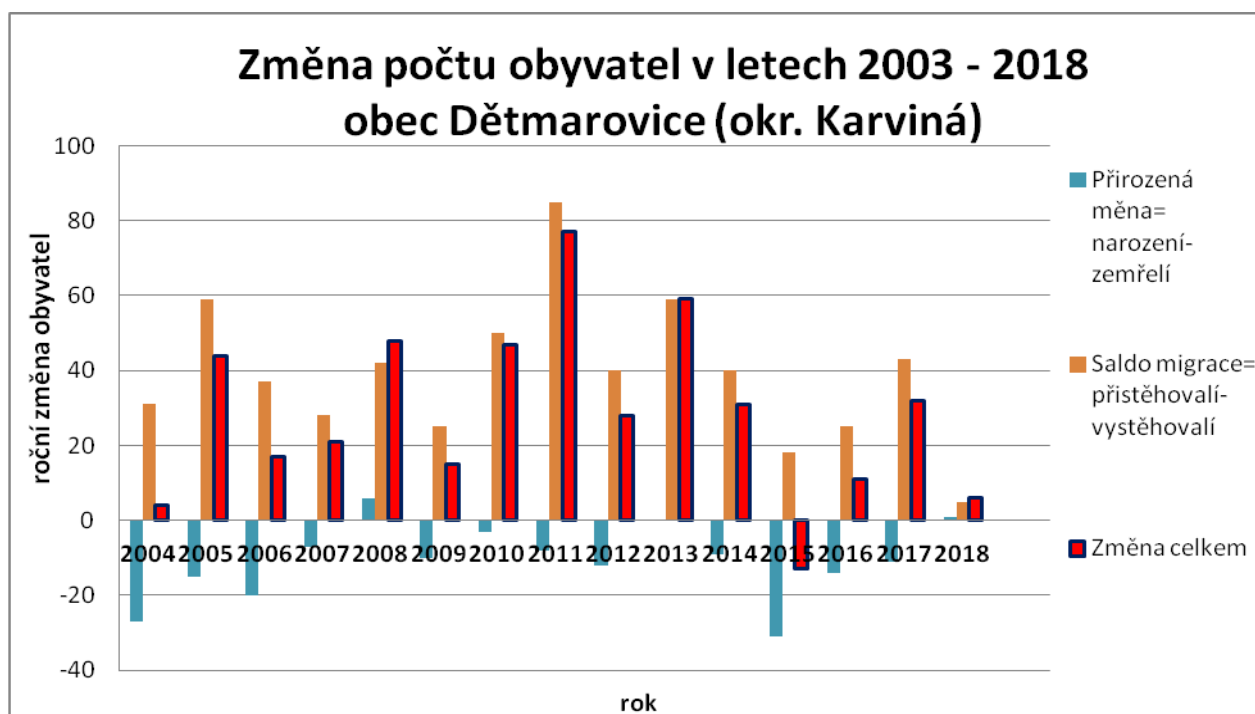
Omezující faktory:

- Zhoršené podmínky životního prostředí (zejména ovzduší, doprava).
- Omezení plynoucí z dlouhodobě vysoké úrovně nezaměstnanosti v regionu.

Poměrně příznivý demografický vývoj obce Dětmorovice je patrný z následující tabulky.

Tab. č. 27 Podrobné charakteristiky vývoj počtu obyvatel v obci Dětmarovice v posledních 15 letech (zdroj: ČSÚ, vlastní výpočty)

Rok	stav 1.1.	Narození	Zemřelí	Přistěho- valí	Vystěho- valí	Přirozená měna= narození- zemřelí	Saldo migrace= přistěhovalí- vystěhovalí	Změna celkem
2004	3 821	13	40	138	107	-27	31	4
2005	3 825	29	44	139	80	-15	59	44
2006	3 869	23	43	124	87	-20	37	17
2007	3 886	34	41	119	91	-7	28	21
2008	3 907	45	39	135	93	6	42	48
2009	3 955	34	44	120	95	-10	25	15
2010	3 970	36	39	146	96	-3	50	47
2011	4 002	33	41	184	99	-8	85	77
2012	4 079	32	44	120	80	-12	40	28
2013	4 107	34	34	159	100	-	59	59
2014	4 166	29	38	146	106	-9	40	31
2015	4 197	26	57	136	118	-31	18	-13
2016	4 184	32	46	139	114	-14	25	11
2017	4 195	34	45	150	107	-11	43	32
2018	4 227	38	37	138	133	1	5	6
2019	4 233							
	Průměr	31	42	140	100	-11	40	29
Oprava s ohledem na výsledky sčítání 2011 = -15 obyvatel								

Z předchozího grafu je patrná zejména nerovnoměrnost vývoje v jednotlivých letech, což u obcí podobné velikosti je poměrně obvyklým jevem.

Z následující tabulky je patrný zejména vývoj věkové struktury obyvatel v obci, **pozitivem je mírný absolutní růst počtu dětí ve věkové skupině 0-14 let** (viz mírný růst počtu narozených z předchozí tabulky). Obec vykazuje podobný index stáří jak průměr ČR.

Tab. č. 28 Počet obyvatel a věková struktura – vývoj v posledních letech

zdroj: ČSÚ, průběžná evidence, index stáří= (65+let) / (0 až 14 let*100)

Ukazatel / rok (31.12.)	2013	2014	2015	2016	2017
Počet obyvatel	4 166	4 197	4 184	4 195	4 227
Podíl obyvatel ve věku 0 - 14 let (%)	13,4	13,7	13,6	13,8	14,0
Počet obyvatel ve věku 0 - 14 let	559	573	567	577	592
Podíl obyvatel ve věku 65 a více let (%)	16,1	16,3	16,8	17,2	17,8
Počet obyvatel ve věku 65 a více let	670	686	705	723	751
Index stáří	119,9	119,7	124,3	125,3	126,9
SROVNÁNÍ PRŮMĚR ČR					
Podíl obyvatel ve věku 0 - 14 let (%)	15	15,2	15,4	15,6	15,7
Podíl obyvatel ve věku 65 a více let (%)	17,4	17,8	18,3	18,8	19,2
Index stáří	116,0	117,1	118,8	120,5	122,3

ZÁSADY (STRATEGIE) ROZVOJE OBCE DĚTMAROVICE PO ROCE 2018.

(Podklad s kontinuitou rozvoje obce od r. 2010 s návrhem dalšího postupu)

Rozvoj obce se řídí jednoznačnými **praktickými výhledovými plány (programy) rozvoje**, které jsou již několikrát aktualizovány dle potřeby. V zásadě je ale držen „v kostce“ následující postup, který je schvalován věcně v zastupitelstvu obce. Přijatou filosofií navrhujeme po roce 2018 udržet i nadále a před jejím schválením pro další období dáváme za vedení obce tento text - shrnutí k diskusi a schválení ZO:

Územní plán je postaven velmi vstřícně žadatelům o stavbu rodinných domů. Přesah zastavitelné plochy obce je dnes dle KÚ MSK cca 250 %. Každý rok se kolauduje více než 10 domů a evidentní je například i narůstající problém s odvedením vod, zasakováním odpadní vody, apod. Zástavba stále více omezuje volné plochy a biokoridory. Obyvatel kontinuálně přibývá, což mj. generuje potřebu i nových prostor pro školáky a předškoláky. Vedení obce přijalo filosofií **udržení charakteru vesnice**, využití stávajících zastavitelných ploch dle ÚP, ale **s postupným omezením dalších požadavků na stavby** v místech kde jsou plochy jiné než zastavitelné.

Tab. č. 29 Bytová výstavba v dlouhodobém vývoji (zdroj: ČSÚ)

Rok	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Dokončené byty	9	8	15	14	10	13	14	8	12	10	7
Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Dokončené byty	16	15	18	27	15	18	16	10	17	18	16

Východiska – rozvojový potenciál obce:

Obec Dětmarovice má značný rozvojový (suburbanizační a hospodářský) potenciál, ve strategickém dokumentu je deklarováno limitování další výstavby. **V období do r. 2030 je pravděpodobný další růst počtu obyvatel v obci na úroveň cca 4350 obyvatel, výhledově (do r. 2035) na cca 4400 obyvatel.**

V následující tabulce je uveden počet narozených dětí v posledních letech a provedeno modelování počtu narozených dětí v obci (od r. 2019), které se stávají podkladem pro odhad počtu dětí nastupujících do základních a mateřských škol.

Tab. č. 30 Vývoj počtu obyvatel v obci Dětmarovice – prognóza od roku 2019

Rok	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Počet obyvatel	4 166	4 197	4 184	4 195	4 227	4 233	4 246	4 256	4 267
Živě narození	34	29	26	32	34	38	36,1	34,1	32,0
narozených/1000 obyvatel	8,2	6,9	6,2	7,6	8,0	9,0	8,5	8,0	7,5
Změna počtu obyvatel	59	31	-13	11	32	6	13	11	11
Rok	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Počet obyvatel	4 278	4 288	4 299	4 308	4 316	4 325	4 334	4 342	4 350
Živě narození	32,1	32,2	32,2	32,3	32,4	32,4	32,5	32,6	32,6
narozených/1000 obyvatel	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5
Změna počtu obyvatel	11	11	11	9	9	9	9	9	8

Z následující tabulky je patrný relativně značný pokles počtu dětí v mateřských školách do roku 2018/2019 (v tabulce zjednodušeně označený jako rok 2019).

Závěr – děti v mateřských školách:

Počet dětí ve věku 2-6 let bude do roku 2030 v obci Dětmarovice stagnovat (s výkyvy v jednotlivých letech a velmi mírnou tendencí k poklesu), počet dětí v MŠ bude zřejmě stagnovat, v horším případě velmi mírně poklesne na cca 100 - 105 dětí. Otázkou je mobilita a rodičů z hlediska výběru mateřských škol (nabídka v sousedních městech, například specializovaných mateřských škol).

Tab. č. 31 Vývoj počtu dětí a potřeby kapacit MŠ v obci Dětmárovice – prognóza od roku 2019

Rok	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Počet dětí v MŠ			118	112	115	107	107	113	113
Počet dětí 2-6 let			170	159	155	159	166	174	174
Podíl dětí v MŠ na počtu dětí 2-6 let			69,4%	70,4%	74,2%	67,3%	64,4%	65,0%	65,0%
Podíl dětí 0-14 let na počtu obyvatel	13,4%	13,7%	13,6%	13,8%	14,0%	14,0%	13,4%	13,3%	13,2%
Počet obyvatel 0-14 let v obci	559	573	567	577	592	593	569	566	563
Rok	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Počet dětí v MŠ	112	108	106	105	105	105	105	105	106
Počet dětí 2-6 let	172	166	163	161	161	162	162	162	163
Podíl dětí v MŠ na počtu dětí 2-6 let	65,0%	65,0%	65,0%	65,0%	65,0%	65,0%	65,0%	65,0%	65,0%
Podíl dětí 0-14 let na počtu obyvatel	13,1%	13,0%	12,9%	12,8%	12,7%	12,6%	12,5%	12,4%	12,3%
Počet obyvatel 0-14 let v obci	560	557	555	551	548	545	542	538	535

Závěr – základní škola:

Z následující výsledné tabulky je patrný velmi mírný růst počtu žáků základní školy (cca o 10%) v nejbližších deseti letech (přecházející do stagnace) při výchozím předpokladu mírného růstu počtu obyvatel v Dětmárovicích (v úvahu je nutno vzít i proměnlivý rozsah bytové výstavby a migračního salda, včetně pobytu cizinců, jedná se však o vlivy působící v jednotlivých letech, dlouhodobější trend je však poměrně jednoznačný).

Tab. č. 32 Prognóza vývoje počtu žáků v základních školách

Dětmárovice celkem – reálná varianta

školní rok		Nástup	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	celkem
2018	2019		29	38	27	34	42	17	14	15	20	236
2019	2020	35	35	29	38	27	34	29	17	13	15	237
2020	2021	30	30	35	30	38	27	24	30	15	12	241
2021	2022	27	27	30	36	30	38	19	24	27	15	246
2022	2023	33	33	27	31	36	29	27	19	21	26	249
2023	2024	35	35	33	28	31	35	21	27	17	21	248
2024	2025	39	39	35	34	28	30	25	21	24	17	253
2025	2026	37	37	39	36	34	27	21	25	19	24	262
2026	2027	35	35	37	40	36	33	19	21	22	18	261
2027	2028	33	33	35	38	40	35	23	19	19	22	264
2028	2029	33	33	33	36	38	39	25	24	17	19	264
2029	2030	33	33	33	34	36	37	28	25	21	17	264

3.8.3 Petrovice u Karviné

U řešeného území se projevují na jeho demografickém vývoji především:

Pozitivní faktory:

- Poloha v blízkosti města Karviné, v „okrajové poloze“ u státní hranice s Polskem.
- Omezujícím faktorem je značná úroveň nezaměstnanosti v širším regionu celého Ostravska.
- Značný zájem o novou bytovou výstavbu v obci.

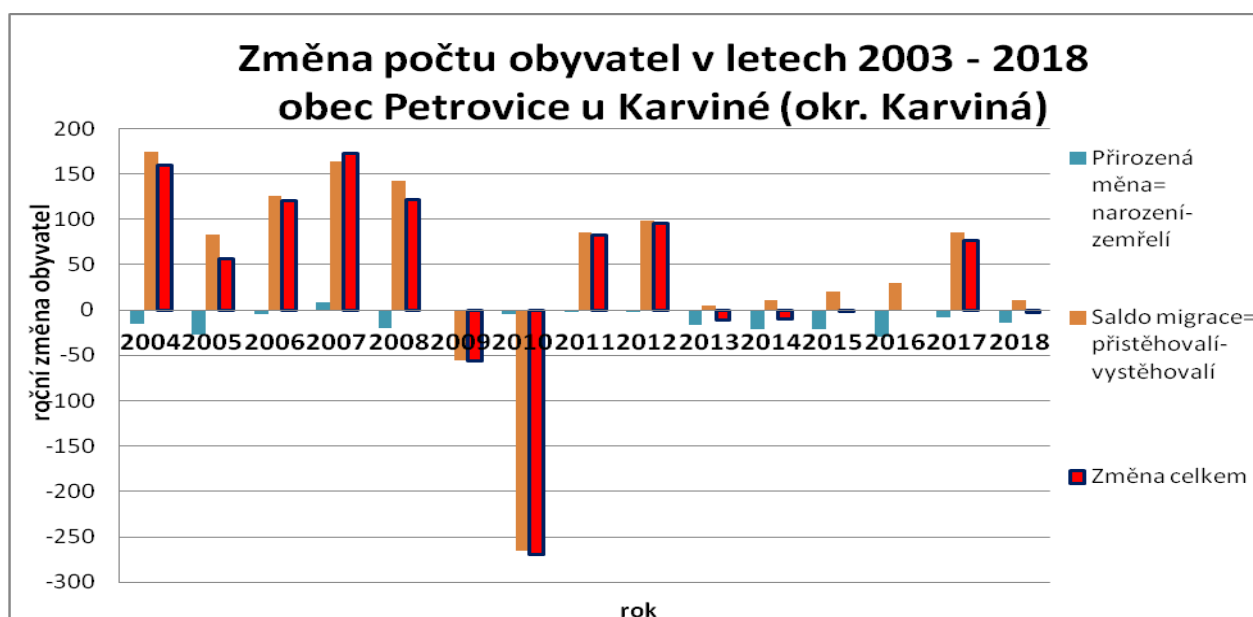
Omezující faktory:

- Omezená dopravní dostupnost části obce
- Zhoršené podmínky životního prostředí zejména v okolí obce (ovzduší).
- Stagnující podprůměrný podíl dětí v místní populaci.

Bilance územního plánu (z výchozího roku 2013) **uvádí předpoklad dosažení počtu 5800 obyvatel do roku 2028.** Jedná se o poměrně optimistický odhad, podmíněný zejména další bytovou výstavbou v obci. Bytová výstavba v jednotlivých letech zde výrazně kolísá, v posledních letech poklesla. Pro stagnaci počtu obyvatel je v obci potřeba stavět 10-15 bytů ročně.

Tab. č. 33 Bytová výstavba v dlouhodobém vývoji (zdroj: ČSÚ)

Rok	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Dokončené byty	2	13	12	7	10	11	17	9	4	4	5
Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Dokončené byty	0	22	10	30	13	8	7	9	4	3	10

Tab. č. 34 Podrobné charakteristiky vývoj počtu obyvatel v obci Petrovice u Karviné v posledních 15 letech (zdroj: ČSÚ, vlastní výpočty)

Rok	stav 1.1.	Narození	Zemřelí	Přistěho- valí	Vystěho- valí	Přirozená měna= narození- zemřelí	Saldo migrace= přistěhovalí- vystěhovalí	Změna celkem
2004	4 874	35	50	244	69	-15	175	160
2005	5 034	30	57	165	82	-27	83	56
2006	5 090	37	42	222	96	-5	126	121
2007	5 211	48	39	251	87	9	164	173
2008	5 384	35	55	251	109	-20	142	122
2009	5 506	47	47	227	283	0	-56	-56
2010	5 450	42	46	175	440	-4	-265	-269
2011	5 176	43	45	186	101	-2	85	83
2012	5 259	38	40	207	109	-2	98	96
2013	5 355	31	47	135	130	-16	5	-11
2014	5 344	31	52	144	133	-21	11	-10
2015	5 334	32	53	148	128	-21	20	-1
2016	5 333	24	54	127	97	-30	30	0
2017	5 333	42	50	199	114	-8	85	77
2018	5 410	41	55	142	131	-14	11	-3
2019	5 407							
	Průměr	37	49	188	141	-12	47	35
Oprava s ohledem na výsledky sčítání 2011 = -5 obyvatel								

Z následující tabulky je patrný zejména vývoj věkové struktury obyvatel v obci, **skutečností je stagnace počtu dětí ve věkové skupině 0-14 let** (přitom viz mírný růst počtu narozených v posledních dvou letech z předchozí tabulky).

Tab. č. 35 Počet obyvatel a věková struktura – vývoj v posledních letech
zdroj: ČSÚ, průběžná evidence, index stáří= (65+let) / (0 až 14 let*100)

Ukazatel / rok (31.12.)	2013	2014	2015	2016	2017
Počet obyvatel	5 344	5 334	5 333	5 333	5 410
Podíl obyvatel ve věku 0 - 14 let (%)	13,2	13,0	13,1	12,9	13,1
Počet obyvatel ve věku 0 - 14 let	705	691	696	690	707
Podíl obyvatel ve věku 65 a více let (%)	14,9	15,2	16,0	16,4	16,8
Počet obyvatel ve věku 65 a více let	797	810	855	873	907
Index stáří	113,0	117,2	122,8	126,5	128,3
SROVNÁNÍ PRŮMĚR ČR					
Podíl obyvatel ve věku 0 - 14 let (%)	15	15,2	15,4	15,6	15,7
Podíl obyvatel ve věku 65 a více let (%)	17,4	17,8	18,3	18,8	19,2
Index stáří	116,0	117,1	118,8	120,5	122,3

Východiska – rozvojový potenciál obce:

V období do r. 2030 je pravděpodobný další mírný růst počtu obyvatel v obci na úroveň cca 5500 obyvatel, výhledově (do r. 2035) na cca 5600 obyvatel.

V následující tabulce je uveden počet narozených dětí v posledních letech a provedeno modelování počtu narozených dětí v obci (od r. 2019), které se stávají východiskem pro odhad počtu dětí nastupujících do základních a mateřských škol.

Tab. č. 36 Vývoj počtu obyvatel v obci – prognóza od roku 2019

Rok	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Počet obyvatel	5 344	5 334	5 333	5 333	5 410	5 407	5 414	5 420	5 426
Živě narození	31	31	32	24	42	41	41	41	41
narozených/1000 obyvatel	5,8	5,8	6,0	4,5	7,8	7,6	7,5	7,5	7,5
změna počtu obyvatel	-11	-10	-1	0	77	-3	7	6	6
Rok	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Počet obyvatel	5 432	5 438	5 444	5 450	5 456	5 462	5 468	5 474	5 480
Živě narození	40	40	39	38	38	38	38	38	38
narozených/1000 obyvatel	7,4	7,3	7,2	7,0	7,0	7,0	7,0	7,0	7,0
změna počtu obyvatel	6	6	6	6	6	6	6	6	6
	5 432	5 438	5 444	5 450	5 456	5 462	5 468	5 474	5 480

Tab. č. 37 Vývoj počtu dětí a potřeby kapacit MŠ v obci Petrovice u Karviné – prognóza od roku 2019

Rok	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Počet dětí v MŠ			142	145	136	120	112	115	123
Počet dětí 2-6 let			175	156	160	170	177	182	195
Podíl dětí v MŠ na počtu dětí 2-6 let			81,1%	92,9%	85,0%	70,6%	63,3%	63,0%	63,0%
Podíl dětí 0-14 let na počtu obyvatel	13,2%	13,0%	13,1%	12,9%	13,1%	13,0%	12,9%	12,8%	12,7%
Počet obyvatel 0-14 let v obci	705	691	696	690	707	701	697	692	687
Rok	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Počet dětí v MŠ	119	116	115	113	111	110	108	107	105
Počet dětí 2-6 let	190	184	182	179	177	174	172	169	167
Podíl dětí v MŠ na počtu dětí 2-6 let	63,0%	63,0%	63,0%	63,0%	63,0%	63,0%	63,0%	63,0%	63,0%
Podíl dětí 0-14 let na počtu obyvatel	12,6%	12,5%	12,4%	12,3%	12,2%	12,1%	12,0%	11,9%	11,8%
Počet obyvatel 0-14 let v obci	683	678	673	669	664	659	654	650	645

Závěr – děti v mateřských školách:

Počet dětí ve věku 2-6 let bude do roku 2030 v Petrovicích u Karviné velmi mírně klesat (s výkyvy v jednotlivých letech), počet dětí v MŠ zřejmě velmi mírně poklesne na cca 105 dětí.

Závěr – děti v základních školách:

Z následující výsledné tabulky je patrný pokles počtu školních žáků v nejbližších deseti letech i při základním výchozím předpokladu mírného růstu počtu obyvatel v obci (v úvahu je nutno vzít i proměnlivý rozsah bytové výstavby a kladného migračního salda, včetně pobytu cizinců).

**Tab. č. 38 Prognóza vývoje počtu žáků v základních školách
Petrovice u Karviné celkem – reálná varianta**

školní rok		nástup	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	celkem
2018	2019		38	42	56	44	51	33	36	35	27	362
2019	2020	33	33	37	42	56	44	48	32	36	33	361
2020	2021	33	33	32	37	42	55	41	47	31	34	352
2021	2022	34	34	32	32	37	41	53	40	46	30	345
2022	2023	25	25	33	32	32	36	39	51	39	44	331
2023	2024	44	44	25	33	32	32	35	38	50	37	326
2024	2025	43	43	43	24	33	32	30	33	37	48	323
2025	2026	40	40	42	43	24	33	30	29	33	35	309
2026	2027	39	39	39	42	43	24	31	29	29	31	307
2027	2028	39	39	38	39	42	42	23	30	29	27	309
2028	2029	38	38	38	38	39	41	40	22	29	27	312
2029	2030	38	38	37	38	38	38	39	39	22	28	317

3.8.4 Stonava

U řešeného území se projevují na jeho demografickém vývoji především:

Pozitivní faktory:

- poloha v příměstské krajině, na okraji města Karviné a částečně i Havířova,
- značné podnikatelské aktivity, poměrně nízká nezaměstnanost v samotné obci
- rostoucí kvalita obytného prostředí obce, v posledních desetiletích stoupající preference bydlení v příměstských sídlech, ale i vysoká aktivita obce z hlediska podpory širších podmínek bydlení
- stagnující podíl dětí v populaci blížící se průměru ČR

Omezující faktory:

- značná nezaměstnanost v širším regionu (i přes významný pokles v posledních omezujícím faktorem je menším rozsah vybavenosti a služeb, význam tohoto faktoru, však s rostoucí automobilizací – mobilitou obyvatel klesá.

Bytová výstavba v jednotlivých letech ve Stonavě výrazně kolísá, po r. 2011 je v mnoha letech nulová. Pro stagnaci počtu obyvatel je v obci potřeba stavět 3-4 byty ročně.

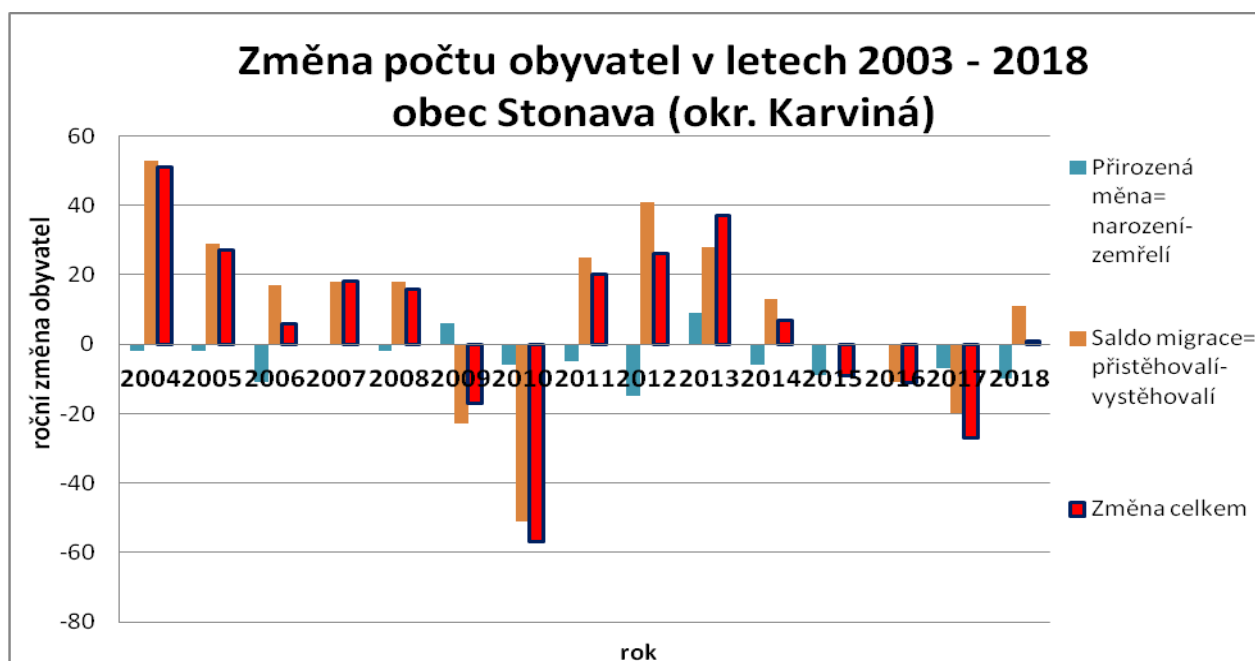
Tab. č. 39 Bytová výstavba v dlouhodobém vývoji (zdroj: ČSÚ)

Rok	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Dokončené byty	5	1	3	13	0	0	0	0	0	2	1
Rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Dokončené byty	0	0	2	10	0	0	2	0	0	0	0

Tab. č. 40 Podrobné charakteristiky vývoj počtu obyvatel v obci Stonava v posledních 15 letech (zdroj: ČSÚ, vlastní výpočty)

Rok	stav 1.1.	Narození	Zemřelí	Přistěho- valí	Vystěho- valí	Přirozená měna= narození- zemřelí	Saldo migrace= přistěhovalí- vystěhovalí	Změna celkem
2004	1 771	14	16	119	66	-2	53	51
2005	1 822	18	20	77	48	-2	29	27
2006	1 849	19	30	84	67	-11	17	6
2007	1 855	17	17	66	48	0	18	18
2008	1 873	14	16	68	50	-2	18	16
2009	1 889	21	15	83	106	6	-23	-17
2010	1 872	22	28	94	145	-6	-51	-57
2011	1 808	11	16	78	53	-5	25	20
2012	1 828	14	29	104	63	-15	41	26
2013	1 854	23	14	80	52	9	28	37
2014	1 891	15	21	84	71	-6	13	7
2015	1 898	10	19	85	85	-9	0	-9
2016	1 889	20	20	59	70	0	-11	-11
2017	1 878	13	20	60	80	-7	-20	-27
2018	1 851	16	26	70	59	-10	11	1
2019	1 852							
	Průměr	16	20	81	71	-4	10	6

Oprava s ohledem na výsledky sčítání 2011 = -7 obyvatel

Z následující tabulky je patrný vývoj věkové struktury obyvatel v obci, **skutečností je stagnace až mírný absolutní pokles počtu dětí ve věkové skupině 0-14 let** (viz proměnlivý vývoj počtu narozených z předchozí tabulky, který je dán i poměrně malou velikostí posuzované populace).

Tab. č. 41 Počet obyvatel a věková struktura – vývoj v posledních letech

zdroj: ČSÚ, průběžná evidence, index stáří= (65+let) / (0 až 14 let*100)

Ukazatel / rok (31.12.)	2013	2014	2015	2016	2017
Počet obyvatel	1 891	1 898	1 889	1 878	1 851
Podíl obyvatel ve věku 0 - 14 let (%)	14,9	14,9	14,8	15,1	15,0
Počet obyvatel ve věku 0 - 14 let	281	282	279	283	277
Podíl obyvatel ve věku 65 a více let (%)	16,0	16,4	16,9	17,9	18,5
Počet obyvatel ve věku 65 a více let	303	312	320	336	343
Index stáří	107,8	110,6	114,7	118,7	123,8
SROVNÁNÍ PRŮMĚR ČR					
Podíl obyvatel ve věku 0 - 14 let (%)	15,0	15,2	15,4	15,6	15,7
Podíl obyvatel ve věku 65 a více let (%)	17,4	17,8	18,3	18,8	19,2
Index stáří	116,0	117,1	118,8	120,5	122,3

Východiska – rozvojový potenciál obce:

Obec Stonava má limitovaný rozvojový (suburbanizační – zejména obytný) potenciál, obec podporuje novou bytovou výstavbu. **V období do r. 2030 je pravděpodobná stagnace počtu obyvatel v obci na úrovni cca 1850 obyvatel, výhledově (do r. 2035) cca 1820-1840 obyvatel.**

V následující tabulce je uveden počet narozených dětí v posledních letech (skutečnost do roku 2018) a provedeno modelování počtu narozených dětí v obci (od r. 2019), které se stávají východiskem pro odhad počtu dětí nastupujících do základních a mateřských škol. Na první pohled je patrná výrazná proměnlivost počtu narozených v obci v letech 2013-2018, zatímco modelový odhad může být proveden s ohledem na průměry za delší období a obecné tendence (nemůže promítnout náhodné vlivy, jejichž význam relativně stoupá s poklesem velikosti modelované populace. **Počet narozených dětí bude v obci dlouhodobě mírně klesat, ve výhledu cca 10 let o 10-15%.**

Tab. č. 42 Vývoj počtu obyvatel v obci Stonava – prognóza od roku 2019

Rok	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Počet obyvatel	1 891	1 898	1 889	1 878	1 851	1 852	1 850	1 850	1 850
Živě narození	23	15	10	20	13	16	16	15	14
narozených/1000 obyvatel	12,2	7,9	5,3	10,6	7,0	8,6	8,5	8,0	7,5
změna počtu obyvatel	37	7	-9	-11	-27	1	-2	0	0
Rok	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Počet obyvatel	1 850	1 850	1 850	1 850	1 850	1 850	1 850	1 850	1 850
Živě narození	14	14	14	14	14	14	14	14	14
narozených/1000 obyvatel	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5	7,5
změna počtu obyvatel	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Vlastní počet dětí navštěvujících MŠ v obci Stonava **je zásadně ovlivněn počtem dětí, které jsou i z okolních obcí** (včetně obcí mimo SO ORP Karviná - např. Albrechtice). Absolutně se v současnosti jedná o více než 20 dětí, tento předpoklad je i do roku 2030.

Závěr – děti v mateřských školách:

Počet dětí ve věku 2-6 let bude do roku 2030 v obci Stonava mírně klesat o cca 10-15%, počet dětí v MŠ zřejmě poklesne mírněji s ohledem na vazbu MŠ na okolní obce a tendenci rostoucí mobility rodičů a dětí (zájem vybírat si zařízení, které děti navštěvují).

Tab. č. 43 Vývoj počtu dětí a potřeby kapacit MŠ v obci Stonava – prognóza od r. 2019

Rok	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Počet dětí v MŠ			75	72	72	70	81	79	78
Počet dětí 2-6 let			73	82	81	74	75	80	73
Podíl dětí v MŠ na počtu dětí 2-6 let			102,7%	87,8%	88,9%	94,6%	108,4%	98,9%	106,5%
Podíl dětí 0-14 let na počtu obyvatel	14,9%	14,9%	14,8%	15,1%	15,0%	14,9%	14,8%	14,7%	14,6%
Počet obyvatel 0-14 let v obci	281	282	279	283	277	275	273	271	269
	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Počet dětí v MŠ	78	78	77	77	76	75	75	74	74
Počet dětí 2-6 let	73	74	72	70	69	69	69	69	69
Podíl dětí v MŠ na počtu dětí 2-6 let	106,5%	104,5%	106,8%	108,9%	109,5%	108,8%	108,0%	107,2%	106,4%
Podíl dětí 0-14 let na počtu obyvatel	14,6%	14,5%	14,4%	14,3%	14,2%	14,1%	14,0%	13,9%	13,8%
Počet obyvatel 0-14 let v obci	269	268	266	264	262	260	258	257	255
Počet dětí v MŠ	29,0%	29,0%	29,0%	29,0%	29,0%	29,0%	29,0%	29,0%	29,0%

Tab. č. 44 Prognóza vývoje počtu žáků v základních školách

Stonava základní škola – reálná varianta (bez polské ZŠ – cca 15 žáků)

školní rok	nástup	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	celkem
2018 2019		18	13	18	23	19	19	18	19	20	167
2019 2020	18	18	19	14	19	24	19	19	19	19	170
2020 2021	17	17	19	19	14	19	24	19	20	18	169
2021 2022	14	14	18	19	20	14	19	24	20	19	167
2022 2023	18	18	15	18	20	21	14	19	24	19	168
2023 2024	13	13	19	15	19	21	21	14	20	24	166
2024 2025	16	16	14	19	16	20	21	21	15	19	161
2025 2026	16	16	17	14	20	16	20	21	21	15	160
2026 2027	15	15	17	17	14	21	16	20	21	21	162
2027 2028	14	14	16	17	18	15	21	16	20	21	158
2028 2029	14	14	15	16	18	18	15	21	17	20	154
2029 2030	14	14	15	15	17	18	18	15	21	16	149

Závěr – děti v základních školách:

Z předchozí výsledné tabulky je patrný velmi mírný pokles počtu školních žáků (cca 10%) v nejbližších deseti letech při základním výchozím předpokladu stagnace počtu obyvatel v obci (v úvahu je nutno vzít i malou velikost modelované populace s pravděpodobnějšími a relativně významnějšími náhodnými vlivy než u větších obcí, či měst).

U polské základní školy je potřeba vzít v úvahu velmi malou velikost (omezující reálné modelování) a specifika tohoto zařízení, obecně je možno předpokládat tlak na pokles počtu žáků mírně výraznější než u české základní školy.

3.9. Přesnost prognóz

Výsledné údaje z prognózy je potřeba vnímat i z hlediska jejich spolehlivosti. Celkový vývoj počtu žáků pro nejbližší roky je dán již existující věkovou strukturou žáků základních škol a počtem skutečně narozených dětí. Teprve v období kdy uvažujeme s nástupem dětí, které se narodí a kdy nastanou i další změny demografických podmínek, jsou údaje méně spolehlivé. Počty žáků v postupových tabulkách u jednotlivých škol jsou orientační – za předpokladu zachování podílu školy na počtu žáků nastupujících do prvních tříd. Skutečný vývoj zde přinese značné odchylky, které vzniknou především organizačními opatřeními, profilací škol apod. Relativně větší chybou je zatížen odhad u mateřských škol. U středních škol jde spíše o trendy.

Obecně platí, že čím větší populace (obec) je předmětem prognózy, tím jsou odhady přesnější, prognózy na úrovni obcí jsou prováděny obvykle v rámci systému územního plánování a na druhé straně ČSÚ pracuje obvykle s měřítkem ČR či krajů.

Základní parametry této prognózy však byly nastaveny spíše s velmi mírným optimismem (z dnešního celkového pohledu). Převažující zkušenosti z demografických prognóz v ČR hovoří o tom, že byly vždy spíše „optimistické“, než naopak.

3.10. Střední školy

Vývoj počtu obyvatel města a SO ORP Karviné bude mít i zásadní vliv na počet žáků středních škol. Žáci středních škol a celý tento systém je dlouhodobě mnohem proměnlivější než systém základních škol (viz. například fungování víceletých gymnázií). Hodnocení dalšího vývoje je proto opřeno o prognózu vývoje věkové skupiny 15-18 let, která představuje dominantní věkovou skupinu na středních školách.

Z následující tabulky je patrná praktická stagnace počtu osob ve věkové skupině 15-18 let, do roku 2024/2025, výraznější pokles této věkové skupiny proběhne až v letech 2026-2030. Po r. 2030 je však nejpravděpodobnější další výrazný pokles pod 80% výchozího počtu osob v této věkové skupině.

Tab. č. 34 Vývoj počtu žáků ve středních školách v SO ORP Karviná

školní rok		žáci končící základní školu	% změna rok 2018/2019=100%	Kumulovaná % změna=průměr 4 ročníků včetně opravy migrací
2018	2019	462	100,00%	99,00%
2019	2020	448	96,95%	97,48%
2020	2021	452	97,81%	97,26%
2021	2022	460	99,58%	97,59%
2022	2023	488	105,70%	99,01%
2023	2024	445	96,24%	98,83%
2024	2025	446	96,58%	98,52%
2025	2026	430	93,16%	96,92%
2026	2027	374	81,02%	90,75%
2027	2028	374	81,02%	86,95%
2028	2029	376	81,49%	83,17%
2029	2030	362	78,34%	79,47%

Otázkou u prognózy vývoje žáků středních škol zůstává především započtení vlivu migrace, migračního chování skupin obyvatel s dospívajícími dětmi, které se může výrazně měnit v návaznosti na vývoj podmínek pohybu za prací a způsobu bydlení. S rostoucí hybností (automobilizací) je pravděpodobná i zvýšená konkurence středních škol z jiných regionů. Dlouhodobě bude celý systém středních škol v Karviné (ale i širším okolí) pod tlakem poklesu poptávky (počtu žáků) až v delším výhledu.

4. Hlavní závěry:

- 1. Na vývoj počtu dětí ve školách v rámci SO ORP Karviná je nutno hledět v rámci dvou odlišných, ale propojených celků – vlastního města Karviné (koncentrující 5/6 počtu obyvatel a s výraznou tendencí k poklesu) a na druhé straně 3 okolních obcí (i tyto obce však mají mírně odlišným rozvojový potenciál).**
- 2. Do r. 2030 (výhledově r. 2035) neexistuje v SO ORP Karviná reálná možnost růstu počtu obyvatel, podobně jak u značné části SO ORP v ČR, zejména pak v Moravskoslezském kraji. Rychlost poklesu počtu obyvatel je negativně ovlivněna zejména podmínkami zaměstnanosti obyvatel a vlastní atraktivitou bydlení v SO ORP (vnímáním kvality životního prostředí), včetně vnímání perspektiv rozvoje širšího regionu. Základní (reálná) varianta prognózy uvažuje s poklesem počtu obyvatel SO ORP z úrovně cca 64 300 obyvatel v r. 2018 na 60650 obyvatel do roku 2030, přitom tento pokles se odehraje dominantně v rámci města Karviné.**

3. Vývoj bude na úrovni jednotlivých obcí SO ORP diferencovaný, očekávaný pokles způsobuje negativní vývoj na velkých sídlištích ve městě Karviné, u Stonavy je možno očekávat stagnaci na úrovni cca 1850 bydlících obyvatel, u Dětmovic mírný růst na cca 4350 obyvatel a u Petrovic u Karviné na cca 5500 obyvatel (do r. 2030). V úvahu je nezbytné vzít skutečnost, že prognózy u malých populací (obcí) jsou zatíženy větší relativní nepřesností.
4. Podíl dětí na celkovém počtu obyvatel a následně i počet školních dětí bude dále klesat (i při mírném růstu počtu obyvatel v Petrovicích u Karviné, výjimku představují Dětmovice s možností mírného růstu. Nejvýraznější pokles bude vykazovat město Karviná – o cca 1000 dětí v základních školách u základní varianty s předpokládaným poklesem na cca 49 000 obyvatel. Ostatní testované varianty jsou méně pravděpodobné, zejména pak krizová varianta.
5. Podobný vývoj - pokles počtu dětí bude vykazovat systém mateřských škol, pokud nebudou měněny širší podmínky jejich fungování (zejména sociální, zaměstnanosti, rodinné), které budou ovlivňovat podíl dětí navštěvujících mateřské školy. Nejvyšší pokles o cca 200 dětí je očekáván u MŠ v Karviné.
6. U počtu žáků středních škol je pravděpodobný další pokles vyplývající z počtu osob ve věkové skupině 15-18 let, který proběhne opět především ve městě Karviné.
7. Pro další vývoj počtu obyvatel v SO ORP Karviné budou rozhodující následující podmínky, faktory:
 - Jak se bude měnit populační klima v ČR, nakolik se projeví výraznější pronatalitní opatření státu, jak se bude vyvíjet saldo migrace se zahraničím (dosud výrazně závisle na hospodářské prosperitě ČR) a sociální politika v oblasti vyloučených lokalit.
 - Jak se bude rozvíjet systém bydlení ve městě a SO ORP, nakolik se zvýší reálná dostupnost bydlení ve městě, zejména pro mladé rodiny s dětmi, ale i např. oživení bytové výstavby ve Stonavě.
 - Zásadní změna nepříznivých trendů demografického vývoje je z hlediska politiky města (SO ORP) velmi obtížná, řada pozitivních trendů pokračuje (zlepšení podmínek zaměstnanosti obyvatel, rozvoj komunitního plánování).
 - Pro širší region je rozhodujícím faktorem prosperity (udržitelného rozvoje) posílení hospodářského pilíře, zejména pomocí moderní makroekonomické a regionální podpory (aktivní opatření státu s tvorbou pracovních míst, včetně služeb). Významnou roli hraje i stav životního prostředí a vnímání regionu jako celku.

Příloha č. 1

Tab. č. 35A Prognóza vývoje počtu žáků v základních školách

Karviná celkem základní školy města – optimistická varianta

školní rok		Nástup	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	Celkem*
2018	2019		446	491	479	470	502	473	454	428	395	4138
2019	2020	447	447	420	471	470	456	478	463	437	381	4023
2020	2021	459	459	420	402	461	454	434	466	446	389	3931
2021	2022	447	447	433	406	395	448	433	425	449	396	3832
2022	2023	445	445	420	415	397	383	427	423	406	398	3714
2023	2024	455	455	419	406	407	386	364	417	408	363	3625
2024	2025	432	432	429	403	397	395	365	355	400	362	3538
2025	2026	428	428	407	413	395	386	377	358	341	358	3463
2026	2027	429	429	405	389	406	383	365	367	343	304	3391
2027	2028	430	430	406	388	380	391	364	358	351	307	3375
2028	2029	432	432	407	389	379	369	371	356	343	313	3359
2029	2030	429	429	407	389	379	368	351	364	342	307	3336

Tab. č. 35B Prognóza vývoje počtu žáků v základních školách

Karviná celkem základní školy města – základní (reálná) varianta

školní rok		Nástup	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	Celkem*
2018	2019		446	491	479	470	502	473	454	428	395	4138
2019	2020	445	445	420	471	470	456	478	463	437	381	4021
2020	2021	454	454	419	402	461	454	434	466	446	389	3925
2021	2022	441	441	428	403	395	448	433	425	449	396	3818
2022	2023	437	437	415	410	395	383	427	423	406	398	3694
2023	2024	445	445	410	398	403	383	364	417	408	363	3591
2024	2025	419	419	419	395	389	389	364	355	400	362	3492
2025	2026	399	399	395	403	388	377	369	356	341	358	3386
2026	2027	398	398	377	377	395	377	359	364	342	304	3293
2027	2028	395	395	375	363	369	383	356	351	349	305	3246
2028	2029	392	392	370	359	353	360	364	350	339	311	3198
2029	2030	390	390	369	357	351	343	341	356	336	301	3144

Tab. č. 35C Prognóza vývoje počtu žáků v základních školách

Karviná celkem základní školy města – negativní varianta

školní rok		Nástup	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	Celkem*
2018	2019		446	491	479	470	502	473	454	428	395	4138
2019	2020	442	442	420	471	470	456	478	463	437	381	4018
2020	2021	445	445	416	402	461	454	434	466	446	389	3913
2021	2022	428	428	419	399	395	448	433	425	449	396	3792
2022	2023	419	419	402	403	390	383	427	423	406	398	3651
2023	2024	425	425	395	388	395	378	364	417	408	363	3533
2024	2025	395	395	398	378	377	383	362	355	400	362	3410
2025	2026	373	373	369	383	370	367	364	352	341	358	3277
2026	2027	367	367	350	355	377	362	349	356	339	304	3159
2027	2028	359	359	344	337	349	364	342	341	342	301	3079
2028	2029	353	353	337	332	332	339	345	336	327	305	3006
2029	2030	351	351	332	324	324	320	321	339	322	292	2925

Tab. č. 35D Prognóza vývoje počtu žáků v základních školách

Karviná celkem základní školy města – krizová varianta

školní rok		Nástup	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	Celkem*
2018	2019		446	491	479	470	502	473	454	428	395	4138
2019	2020	437	437	420	471	470	456	478	463	437	381	4013
2020	2021	437	437	410	402	461	454	434	466	446	389	3899
2021	2022	415	415	410	395	395	448	433	425	449	396	3766
2022	2023	401	401	389	395	388	383	427	423	406	398	3610
2023	2024	399	399	377	376	388	377	364	417	408	363	3469
2024	2025	369	369	377	364	367	377	356	355	400	362	3327
2025	2026	344	344	349	363	354	355	356	350	341	358	3170
2026	2027	335	335	324	333	353	344	339	350	336	304	3018
2027	2028	324	324	313	312	324	343	326	332	336	296	2906
2028	2029	313	313	305	301	306	317	324	321	318	296	2801
2029	2030	313	313	295	292	295	296	301	321	309	285	2707

* nezapočteno do 10 dětí ve speciálních třídách

Základní (reálná) varianta – postupové tabulky za jednotlivé školy města Karviné

Tab. B.1
ZŠ Školská

školní rok / ročník			I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	Celkem
2018	2019	nástup*	24	33	32	29	27	35	33	37	33	283
2019	2020	30	30	23	32	31	28	26	34	32	33	269
2020	2021	31	31	29	22	31	30	27	25	33	28	256
2021	2022	30	30	29	27	21	30	29	26	24	29	245
2022	2023	30	30	28	28	27	21	29	28	25	21	237
2023	2024	30	30	28	27	27	26	20	28	27	22	235
2024	2025	29	29	29	27	27	27	25	19	27	24	234
2025	2026	27	27	27	27	26	26	25	24	18	24	224
2026	2027	27	27	26	26	27	26	25	25	23	16	221
2027	2028	27	27	26	25	25	26	24	24	24	21	222
2028	2029	27	27	25	25	24	25	25	24	23	21	219
2029	2030	27	27	25	24	24	23	23	24	23	21	214

Tab. B.2
ZŠ Prameny

školní rok / ročník			I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	Celkem
2018	2019	nástup	45	60	57	41	56	38	34	37	49	417
2019	2020	45	45	42	58	56	40	53	37	33	33	397
2020	2021	46	46	42	41	56	54	38	52	36	29	394
2021	2022	44	44	43	41	40	55	51	37	50	32	393
2022	2023	44	44	42	41	40	39	52	50	36	45	389
2023	2024	45	45	41	40	41	39	37	51	48	32	374
2024	2025	42	42	42	40	39	39	37	36	49	43	367
2025	2026	40	40	40	41	39	38	37	36	35	44	350
2026	2027	40	40	38	38	40	38	36	37	34	31	332
2027	2028	40	40	38	36	37	39	36	35	35	31	327
2028	2029	40	40	37	36	36	36	37	35	34	31	322
2029	2030	39	39	37	36	35	35	34	36	34	30	316

Tab. B.3
ZŠ U lesa

školní rok / ročník			I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	celkem
2018	2019	nástup	38	31	39	27	39	36	36	27	39	312
2019	2020	34	34	36	30	38	26	37	35	35	24	295
2020	2021	35	35	32	34	29	37	25	36	34	31	293
2021	2022	34	34	33	31	34	28	35	24	35	30	284
2022	2023	33	33	32	31	30	33	27	35	23	31	275
2023	2024	34	34	31	30	31	29	31	26	33	21	266
2024	2025	32	32	32	30	30	30	28	30	25	29	266
2025	2026	31	31	30	31	30	29	28	27	29	23	258
2026	2027	30	30	29	29	30	29	27	28	26	26	254
2027	2028	30	30	29	28	28	29	27	27	27	23	248
2028	2029	30	30	28	27	27	28	28	27	26	24	245
2029	2030	30	30	28	27	27	26	26	27	26	23	240

Tab. B.4
ZŠ Borovského

školní rok / ročník			I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	celkem
2018	2019	nástup	58	52	51	67	66	43	37	24	39	437
2019	2020	47	47	55	50	50	65	63	42	36	21	429
2020	2021	48	48	44	52	49	48	62	61	40	32	436
2021	2022	47	47	45	42	51	47	46	61	59	36	434
2022	2023	46	46	44	43	42	50	45	45	58	52	425
2023	2024	47	47	43	42	42	40	47	44	43	52	400
2024	2025	44	44	44	42	41	41	38	46	42	39	377
2025	2026	42	42	42	42	41	40	39	38	44	38	366
2026	2027	42	42	40	40	42	40	38	38	36	40	356
2027	2028	42	42	39	38	39	40	38	37	37	32	342
2028	2029	41	41	39	38	37	38	38	37	36	33	337
2029	2030	41	41	39	38	37	36	36	38	35	32	332

Tab. B.5
ZŠ Družby

školní rok / ročník			I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	celkem
2018	2019	nástup	43	61	42	44	39	42	42	37	16	366
2019	2020	39	39	40	59	41	43	37	41	40	33	373
2020	2021	40	40	37	39	57	40	41	36	40	36	366
2021	2022	39	39	38	36	38	56	38	40	35	35	355
2022	2023	39	39	37	36	35	37	53	37	38	31	343
2023	2024	39	39	36	35	36	34	35	52	36	34	337
2024	2025	37	37	37	35	34	34	32	34	50	32	325
2025	2026	35	35	35	36	34	33	33	31	33	44	314
2026	2027	35	35	33	33	35	33	32	32	30	29	292
2027	2028	35	35	33	32	33	34	31	31	31	27	287
2028	2029	35	35	33	32	31	32	32	31	30	27	283
2029	2030	35	35	33	31	31	30	30	31	30	27	278

Tab. B.6
ZŠ Cihelní

školní rok / ročník			I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	celkem
2018	2019	nástup	63	48	61	35	62	52	44	52	31	448
2019	2020	48	48	59	46	60	34	59	51	42	46	445
2020	2021	49	49	45	57	45	58	32	58	49	38	431
2021	2022	48	48	46	44	56	44	55	32	55	44	424
2022	2023	47	47	45	44	43	54	42	54	30	49	408
2023	2024	48	48	44	43	44	41	51	41	52	27	391
2024	2025	45	45	45	43	42	42	39	50	39	46	391
2025	2026	43	43	43	44	42	41	40	39	48	35	375
2026	2027	43	43	41	41	43	41	39	39	37	43	367
2027	2028	43	43	40	39	40	41	39	38	38	33	351
2028	2029	42	42	40	39	38	39	39	38	37	34	346
2029	2030	42	42	40	39	38	37	37	39	36	33	341

Tab. B.7**ZŠ Dělnická**

školní rok / ročník			I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	celkem
2018	2019	nástup	50	67	67	72	75	81	83	86	70	651
2019	2020	70	70	47	64	66	70	71	79	80	77	624
2020	2021	71	71	66	45	63	64	66	70	76	71	592
2021	2022	69	69	67	63	44	61	61	65	67	68	565
2022	2023	69	69	65	65	62	43	58	59	62	60	543
2023	2024	70	70	65	63	63	60	41	57	57	56	532
2024	2025	66	66	66	62	61	61	57	40	55	51	519
2025	2026	63	63	62	63	61	59	58	56	38	49	509
2026	2027	63	63	59	59	62	59	56	57	54	34	503
2027	2028	62	62	59	57	58	60	56	55	55	48	510
2028	2029	62	62	58	56	56	56	57	55	53	49	502
2029	2030	61	61	58	56	55	54	54	56	53	47	494

Tab.B.8**ZŠ U studny**

školní rok / ročník			I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	celkem
2018	2019	nástup	40	47	36	52	26	36	20	26	26	309
2019	2020	33	33	38	45	35	50	25	35	19	23	303
2020	2021	34	34	31	36	44	34	48	24	34	17	302
2021	2022	33	33	32	30	35	43	33	47	23	30	306
2022	2023	33	33	31	31	29	34	41	32	45	21	297
2023	2024	33	33	31	30	30	29	33	40	31	40	297
2024	2025	31	31	31	29	29	29	27	32	38	27	273
2025	2026	30	30	29	30	29	28	28	27	31	34	266
2026	2027	30	30	28	28	29	28	27	27	26	27	250
2027	2028	29	29	28	27	28	29	27	26	26	23	243
2028	2029	29	29	28	27	26	27	27	26	25	23	238
2029	2030	29	29	28	27	26	26	25	27	25	22	235

Tab. B.9**ZŠ Majakovského**

školní rok / ročník			I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	celkem
2018	2019	nástup	11	14	16	21	27	20	32	22	20	183
2019	2020	20	20	10	13	16	20	26	20	31	20	176
2020	2021	20	20	19	10	13	15	19	25	19	27	167
2021	2022	19	19	19	18	10	13	14	19	24	17	153
2022	2023	19	19	18	18	17	9	12	14	18	21	146
2023	2024	20	20	18	18	18	17	9	12	14	16	142
2024	2025	19	19	19	17	17	17	16	9	11	12	137
2025	2026	18	18	17	18	17	17	16	16	8	10	137
2026	2027	18	18	17	17	17	17	16	16	15	8	141
2027	2028	17	17	17	16	16	17	16	16	15	13	143
2028	2029	17	17	16	16	16	16	16	15	15	14	141
2029	2030	17	17	16	16	16	15	15	16	15	13	139

Tab. B.10**ZŠ Slovenská**

školní rok / ročník			I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	celkem
2018	2019	nástup	18	22	21	26	23	24	24	26	17	201
2019	2020	22	22	17	21	21	25	22	24	23	23	198
2020	2021	22	22	20	16	21	20	24	21	23	21	188
2021	2022	21	21	21	20	16	20	19	23	21	20	181
2022	2023	21	21	20	20	19	15	19	19	23	18	174
2023	2024	22	22	20	19	20	19	15	19	18	20	172
2024	2025	20	20	20	19	19	19	18	14	18	16	163
2025	2026	19	19	19	20	19	18	18	17	14	16	160
2026	2027	19	19	18	18	19	18	17	18	17	12	156
2027	2028	19	19	18	18	18	19	17	17	17	15	158
2028	2029	19	19	18	17	17	17	18	17	16	15	154
2029	2030	19	19	18	17	17	17	17	17	16	15	153

Tab. B.11**ZŠ Mendelova**

školní rok / ročník			I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	celkem
2018	2019	nástup	37	38	42	42	42	47	47	41	38	374
2019	2020	40	40	35	36	41	41	40	46	45	36	360
2020	2021	41	41	38	33	36	40	39	39	44	40	350
2021	2022	40	40	39	36	33	35	38	38	38	39	336
2022	2023	39	39	37	37	36	32	33	37	36	33	320
2023	2024	40	40	37	36	36	35	30	32	36	32	314
2024	2025	38	38	38	36	35	35	33	30	31	32	308
2025	2026	36	36	36	36	35	34	33	32	28	28	298
2026	2027	36	36	34	34	36	34	32	33	31	25	295
2027	2028	36	36	34	33	33	35	32	32	31	27	293
2028	2029	35	35	34	32	32	32	33	32	31	28	289
2029	2030	35	35	33	32	32	31	31	32	30	27	283

Tab. B.12**ZŠ Dr. Olszaka**

školní rok / ročník			I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	celkem
2018	2019	nástup	19	18	15	14	20	19	22	13	17	157
2019	2020	17	17	18	17	15	14	19	19	21	12	152
2020	2021	17	17	16	17	17	14	13	19	18	19	150
2021	2022	17	17	16	15	17	16	14	13	18	16	142
2022	2023	17	17	16	16	15	16	16	13	12	16	137
2023	2024	17	17	16	15	15	14	15	15	13	11	131
2024	2025	16	16	16	15	15	15	14	15	15	11	132
2025	2026	15	15	15	15	15	14	14	13	15	13	129
2026	2027	15	15	14	14	15	14	14	14	13	13	126
2027	2028	15	15	14	14	14	14	13	13	13	12	122
2028	2029	15	15	14	14	13	14	14	13	13	12	122
2029	2030	16	16	16	15	15	15	15	15	15	15	137

